

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
«МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛЫҚ ШАҚ» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

**«БІЗ МЕКТЕПКЕ БАРАМЫЗ» МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ЕРЕСЕК
ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫ ТӘРБИЕЛЕУ МЕН ОҚЫТУ
БАҒДАРЛАМАСЫНА «ЖЫЛ БОЙҒЫ МЕРЕКЕЛЕР»
(5 жастан 6 жасқа дейін)**

Сценарийлер жинағы

**Астана
2013**

Пікір жазғандар:

*А. И. Омарбекова, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент
Г. Жанулина, №1 «Байтерек» балабақшасының музыка жетекшісі*

«Біз мектепке барамыз» мектепке дейінгі ересек жастағы балаларды тәрбиелеу мен оқыту бағдарламасына «Жыл бойғы мерекелер» (5 жастан 6 жасқа дейін): сценарийлер жинағы. – Астана, 2013. – 49 б.

Әдістемелік құрал мектепке дейінгі ұйымдардың тәрбиешілері мен музыка жетекшілеріне мектеп жасына дейінгі ересек жастағы (5-6 жас) балалармен мерекелерді ұйымдастыру және өткізу үшін арналған. Әдістемелік және практикалық материалдар мектепке дейінгі ұйымдардың тәрбиешілері мен музыка жетекшілеріне арналған.

«Мектепке дейінгі балалық шақ»
республикалық орталығы, 2013

КІРІСПЕ

Эстетикалық тәрбие жан-жақты және үйлесімді дамыған тұлғаны қалыптастыруда үлкен рөл атқарады. Бұл бағытта негізгі жүктеме музыкалық жанрлар, ұлы композиторлар өмірбаяны, музыкалық сауаттылық туралы балаға түсінік беретін музыка сабағы болып табылады.

Музыка бала өмірінде жетекшілік етеді, балалар ойын іс-әрекет кезінде немесе серуендеуге шығарда киім киіп жатқанда, сонымен қатар сурет салу үдерісінде немесе түскі ас ішерде қол жуғанда, ұйқыға уақытынан тұрғанда немесе ата-анасымен үйге қайтқанда ән айтады.

Мерекелер негізгі бағдарламалық талаптарды іске асырудан басқа, мерекелік көңіл-күй сыйлайды, оқушыларға психологиялық жағдайына оң әсер етеді, музыкалық іс-әрекеттерге қызығушылығын арттырады, әрбір баланың жеке қабілеттерін ашуға мүмкіндік береді.

Балалар мерекесі – бала өмірінің маңызды бөлігі, ол көңіл көтеруге, ұмытылуға және күнделікті сабақтан демалуға мүмкіндік береді. Мерекелер мен көңіл көтеру баланы рухани тұрғыда байытады, оның қоршаған орта туралы білімін кеңейтеді, ескі дәстүрлерді қалпына келтіруге және шығармашылыққа баулуға көмектеседі.

Мереке – балаларды, тәрбиешілер мен ата-аналарды біріктіретін мейрам. Мектепке дейінгі ұйымның әрбір тәрбиешісі қоршаған ортаны тани отыра, барынша жарқын әсер және жақсы эмоциялар алуына ұмтылуы керек. Балалардың өздері ойындарға, байқауларға, театрлық қойылымдарға қатысуы оқу-тәрбиелік үдерістің бірінші баспалдағы болуы қажет және балаға таным шынайы қуаныш сыйлауы керек.

Мерекелердің негізгі міндеті бала ұжымының біртұтастығын құру, баланың өз сезімдері мен эмоциясын білдіру үшін бала әлеуетін қолдану және ата-аналарды баланың мерекелік іс-әрекетіне ата-аналарды тарту болып табылады.

Біздің мақсатымыз 5-6 жастағы балалар үшін мерекелерді дайындау және ұйымдастыру жөнінде ұсынымдары бар әдістемелік жинақ дайындау.

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Заңнамалық-нормативтік қамтамасыз ету

Осы құралдың құқықтық негізі Бала құқықтары туралы Конвенция және бала құқықтарының Декларациясы, ҚР Конституциясы, 2007 жылғы 27 шілдеден Қазақстан Республикасының «Білім беру туралы» Заңы, Мемлекет Басшысының 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан – 2050» Стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» Қазақстан халқына Жолдауы, Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты (2012 ж.), Қазақстан Республикасының білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы, Балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамтамасыз ету жөніндегі 2010-2014 жылдарға арналған «Балапан» бағдарламасы, 2011 жылғы 30 желтоқсандағы Санитарлық-эпидемиологиялық ережелер мен нормалар болып табылады.

Мақсаты: Мектепке дейінгі ұйымдардың музыка жетекшілеріне «Біз мектепке барамыз» (5 жастан 6 жасқа дейін) мектепке дейінгі ересек жастағы балаларды тәрбиелеу мен оқыту бағдарламасына «Жыл бойғы мерекелер» сценарийлер құруына әдістемелік көмек көрсету.

Міндеттері:

- мектепке дейінгі ұйымдардың музыка жетекшілерінің педагогикалық үдерісті ұйымдастырудың озық тәжірибелерін игеру.
- ересек жастағы балаларды би және музыкаға оқытуда мектепке дейінгі ұйымдардың музыка жетекшілерінің іс-әрекетін жоспарлау және ұйымдастырудың заманауи әдістері мен нысандарын жалпылау және жүйелендіру.
- «біз мектепке барамыз» (5 жастан 6 жасқа дейін) мектепке дейінгі ересек жастағы балаларды тәрбиелеу мен оқыту бағдарламасына «Жыл бойғы мерекелер» сценарийлерін іріктеу және жүйелендіру.

Құрал құрылымы:

1. Кіріспе (өзектілігі, негіздемесі, дайындау қажеттілігі);
2. Негізгі бөлім:
 - Мектепке дейінгі ұйымдардың музыка жетекшілерінің педагогикалық үдерісті ұйымдастыру және олардың ерекшеліктері;
 - Ересек жастағы балаларды би және музыкаға оқытуда мектепке дейінгі ұйымдардың музыка жетекшілерінің іс-әрекетін жоспарлау және ұйымдастырудың заманауи әдістері мен нысандары.
 - «біз мектепке барамыз» (5 жастан 6 жасқа дейін) мектепке дейінгі ересек жастағы балаларды тәрбиелеу мен оқыту бағдарламасына сценарийлер дайындау.

Күтілетін нәтижелер:

Музыка жетекшілерінің педагогикалық шеберлігін мен кәсіби құзыреттілігін мектепке дейінгі ұйымдардың білім беру қызметін ұсыну сапасын арттыру.

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДЫҢ МУЗЫКА ЖЕТЕКШІЛЕРІНІҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҮДЕРІСТІ ҰЙЫМДАСТЫРУЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында педагогикалық үдерістің ерекшеліктерін, оның дамуының заманауи үрдістерін қарастырайық.

Баланың музыкалық даму үдерісі жалпы педагогикалық үдерістен біршама оқшау жүреді. Бұл балаларды музыкалық дамытуы арнайы педагогпен (музыка жетекшісі) арнайы бөлмеде (музыка залы) атқарылуымен байланысты. Мұндай ұйымдастырудың артықшылықтары ерекше. Алайда, бұл тәжірибеде баланың музыкалық дамытудың мақсатты үдерісі музыкалық ойындар мен сабақтар үшін арнайы бөлменің табалдырығын аттаған кезде аяқталуына алып келеді.

Сондықтан, балалардың музыкалық дамыту және тәрбиелеу үдерісін жаңарту және жаңғырту келешегі біртұтас педагогикалық үдеріс логикасында оның орын алу заңдылықтарын қарастырумен байланысты.

Педагогикалық үдеріс дегеніміз не?

Заманауи педагогикалық ғылымда педагогикалық үдерістің мәнін ұғынудың әртүрлі көзқарастары бар. Жалпы мағынада, *педагогикалық үдеріс – білім беру, тәрбиелеу, оқытудың алға қойылған мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған балалар мен педагогтардың белгілі бір білім беру үдерісі мен уақыт шеңберінде дамитын арнайы ұйымдастырылған өзара әрекеті.*

1. Жағдайды талдау, педагогикалық міндеттерді айқындау, шешім нұсқаларын жобалау және іске асырудың оңтайлы шарттарын таңдау кезеңдері.

2. Педагогикалық үдеріс субъектілерінің өзара әрекеті мен іс-әрекетін ұйымдастыруын қарастыратын міндеттерді шешу жоспарын іс жүзінде жүзеге асыру кезеңі.

3. Алға қойылған міндеттерді шешу нәтижелерін талдау кезеңі.

Барлық балаларда музыкалық қабілеттілік әртүрлі пайда болады. Кейбір балаларда бір жасында барлық үш негізгі қабілеттіліктер айқын көрінеді, жылдам және оңай дамиды. Бұл баланың музыкаға деген қабілеттілігін көрсетеді. Ал кейбір балаларда мұндай қабілеттілік кейінірек байқалып, қиындықпен дамиды. Балаларда музыкалық - есту қабілеті - әнді дауыспен айту қабілеті немесе әнді естуі бойынша музыкалық аспапқа салу қабілеті барынша қиынырақ дамиды.

Мектеп жасына дейінгі көптеген балаларда бұл қабілеттілік бес жасқа қарай дамиды. Б.М.Теплов пікірінше, қабілеттіліктің болмауын немесе әлсіз көрсеткіші болып табылмайды.

Бала өсетін (әсіресе, өмірінің бірінші жылында) ортасының маңызы зор. Музыкалық қабілеттіліктердің ерте жастан қалыптасуы жеткілікті музыкалық әсер алған балаларда байқалады.

Егер қандай да бір қабілеттіліктің дамуы кешеуілдесе, басқа қабілеттіліктердің дамуын тежейді. Сондықтан, музыкалық қабілеттіліктердің динамикалығы мен дамуын мойындай отыра, бір реттік сынақ жүргізіп, олардың нәтижесінде баланың музыкалық болашағын болжау орынсыз. Л. С. Выготскийдің пікірінше, балалардың дамуына үнемі диагностика жүргізу

қажет. Жылына 1-2 рет жүргізілетін музыкалық қабілеттіліктер диагностикасы әрбір баланың өзіндік даму және тиісінше сабақ мазмұнын түзету туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді.

Музыкалық тәрбиелеу бойынша жұмыстарды жоспарлау мен есебіне балалардың бағдарламалық дағдылары мен қабілеттерін игеруіне бақылау ғана кіреді. Оқыту дамытушы сипатта болуы үшін дағдылар мен қабілеттерді игеруіне ғана емес, бірінші кезекте балалардың музыкалық қабілеттіліктерін бақылау қажет.

Музыкалық-дидактикалық ойындар мен құралдар арқылы мектепке дейінгі ересек жастағы балалардың музыкалық-сенсорлық қабілеттерін дамыту.

Мектеп жасына дейінгі балалардың музыканы интонациялық қабылдау негізінде олардың музыкалық-сенсорлық қабілеттіліктерін дамыту.

Белгілі ғалымдардың, педагогтардың зерттеуі баланың есте сақтау, ойлау, көз алдына елестету қабілеттіліктерін ерте жастан қалыптасуы қажеттілігі мен мүмкіндігін дәлелдеді.

Музыка әрқашан қоғамда ерекше орын алады. Көне ғасырларда музыкалық-медициналық орталықтар адамдарды жүйке жүйелерінің бұзылуынан, уайымнан, жүрек-тамыр жүйелерінің ауруынан емдеген. Музыка адамның ой-өрісіне жауап беретін жасушалардың өсуін жылдамда отырып, интеллектуалды дамуына әсер етеді. Музыка арқылы адамның эмоционалдық хал-жағдайына әсер етуге болады.

Адамның есту сезімталдығы жоғары болғанда үйлесімді дыбыстардың эмоционалдық әсері күшейе түседі. Дамыған музыкалық есту оған қойылатын талаптарға одан да жоғары талапты қажет етеді. Сезімтал есту қабілеті эмоционалдық күйзелістерін жарқын түске бояйды.

Музыкалық қабілеттіліктерді дамыту үшін барынша қолайлы жағдай болып табылады. Бала кезінде музыкалық талғамды, эмоционалдық ықыластылықты дамыту «болашақта адамның жалпы рухани мәдениетінің бөлігі ретінде оның музыкалық мәдениетінің іргетасы» қаланады.

Педагог-музыканттар әр баланың бойында музыкалық іс-әрекетке деген негізгі қабілеттері болатындығы туралы пікірге келді. Олар музыкалық қабілеттіліктердің негізін құрайды.

Музыкалық қабілеттілік мәселелерін зерттеу саласындағы мамандар мен ғалымдар пікірінше, «дамымайтын қабілеттілік» ұғымы ақылға қонбайтын болып табылады.

Баланың музыкалық дамуы үшін туылғанынан барлық қажетті жағдайлар жасалса, онда оның музыкалық қабілеттіліктерін қалыптастыруда едәуір нәтиже беретіндігі дәлелденген. Табиғат адамға қоршаған ортаны көру, сезу үшін барлық дерлік мүмкіндіктерді берген: жоғары дыбысты есту, ырғақ сезімі. Әрбір баланың бойында осы қабілеттердің болуы еститін музыканы жана мазмұнмен толтырады. Музыкалық қабілеттіліктердің дамуы – балаларды музыкалық тәрбиелеудің басты міндеттердің бірі болып табылады. Педагогика үшін музыкалық қабілеттіліктердің табиғаты туралы түбегейлі мәселе олар

адамның бойында тумысынан бар немесе оқыту мен тәрбиелеудің қоршаған ортасының әсер ету нәтижесінде дамитындығы болып табылады.

Музыкалық педагогика мен психология қалыптасуының әртүрлі тарихи сатысында және қазіргі таңда теориялық әзірлемелерде, тиісінше, музыкалық қабілеттіліктерді дамыту мәселесінің тәжірибелік аспектіде әртүрлі тұрғылар бар.

Б. М. Теплов өз еңбектерінде музыкалық қабілеттіліктердің даму мәселесіне терең жан-жақты зерттеу жүргізді. Музыкалық қабілеттіліктердің туа біткендігі туралы мәселеде өз позициясын нақты айқындады. Музыкалық іс-әрекетті табысты жүзеге асыру үшін қажетті музыкалық қабілеттіліктер, Теплов пікірінше, «музыкалылық» түсінігіне бірігеді. Ал музыкалылық «бұл музыкалық іс-әрекеттің кез келген түрімен байланысты музыкалық іс-әрекет сабағы үшін қажетті қабілеттіліктердің кешені».

Музыка – музыкалық ладпен (мажор, минор) белгілі бір түрде ұйымдастырылған тембр, динамика, жоғарылығы әртүрлі болатын түрлі дыбыстардың қозғалысы. Музыкалық мазмұнды тереңірек қабылдау үшін адам есту қабілеті арқылы қозғалатын дыбыстардың саралануы, ырғақтың мәнерлігін айыра алатын қабілеті болуы керек.

Музыкалық дыбыстардың әртүрлі қасиеттері бар, олардың тембрі, динамикасы, ұзақтығы, жоғарылығы болады. Оларды жеке дыбыстарға ажырату қарапайым сенсорлық музыкалық дыбыстарды құрайды.

Дыбыс ұзақтығы музыкалық ырғақтың негізінде жатыр. Эмоционалдық мәнерлілік, музыкалық ырғақ сезімі адамның музыкалық қабілеттіліктерінің бірін музыкалық-ырғақ сезімді құраса, жоғарылық, тембр және динамика тиісінше жоғары дыбысты, тембрлі және динамикалық естудің негізін құрайды.

Лад сезімі, музыкалық-есту және ырғақ сезімі музыкалылықтың түйінін құрайтын үш негізгі музыкалық қабілеттіліктерді құрайды.

Лад сезімі – бұл эмоционалдық күйзеліс, эмоционалдық қабілеттілік. Сонымен қатар, лад сезімінде музыкалылықтың эмоционалдық және есту жақтарының бірлестігі байқалады. Ладтың жеті сатысының бірі тұрақты, біреуі тұрақсыз дыбысталады. Осыдан туындайтыны, лад сезімі – музыкада көрсетілген музыканың жалпы сипаттамасын ғана емес, тұрақты, аяқталмаған және аяқтауды талап ететін дыбыстар арасындағы белгілі бір қатынастарды ажырата білу. Лад сезімі музыканы эмоционалдық күйзеліс, «сезімталдық қабылдау» ретінде қабылдау кезінде байқалады. Теплов Б. М. оны «музыкалық естудің естілім, эмоционалдық компонент» деп атайды. Ол музыканы таныған кезде, дыбыстардың ладын айқындау кезінде байқалуы мүмкін. Мектепке дейінгі жаста лад сезімінің даму көрсеткіштері музыкаға деген қызығушылық пен сүйіспеншілігі болып табылады.

Музыкалық есту қабілеті

Әуенді дауыспен айту үшін немесе музыкалық аспапқа салу үшін дыбыстардың қалай қозғалатындығы (жоғары, төмен, бірқалыпты) туралы түсінігі болуы тиіс. Әуенді естігені бойынша қайта айту үшін оны есте сақтау қажет. Сондықтан музыкалық есту қабілетіне жады мен елестету кіреді.

Музыкалық есту қабілеті олардың ықтиярлылық деңгейі бойынша ерекшеленеді. Ықтиярлы музыкалық есту қабілеті ішкі есту қабілетінің дамуымен байланысты. Ішкі есту – музыкалық дыбыстарды ойша елестету қабілеті ғана емес, музыкалық есту қабілетімен ықтиярлы әрекет жасау.

Эксперименттік бақылау әуенді ықтиярлы көрсету үшін көптеген адамдар ішкі ән айтуға жүгінеді, фортепианода ойнауды үйренетін бала әуенді клавиатурада саусақ қимылдарымен бірге алып жүреді. Бұл музыкалық есту қабілетінің моторикамен байланысын дәлелдейді, адам әуенді ықтиярлы есте сақтау және оның есте ұстап қалуы қажет кезде бұл байланыс тығыз болады.

Осы бақылаудан туындайтын педагогикалық қорытынды – музыкалық есту қабілетін дамыту үшін вокалдық моторикасы (ән айту) немесе музыкалық аспапта ойнауға тарту мүмкіндігі.

Музыкалық есту қабілеті – әуенді естуі бойынша қайта жаңғыртуында туындайтын қабілеттілік. Ол музыкалық естудің есту немесе репродуктивті компоненті деп аталады.

Ырғақ сезімі – музыкадағы уақыт қатынасын қабылдау және қайта жаңғырту. Бақылау және көптеген эксперименттер көрсеткендей, музыканы қабылдау кезінде адам музыканың ырғағына сәйкес айқын немесе байқаусыз қозғалыстар жасайды. Бұл бас, аяқ, қол қимылдары, сонымен қатар сөйлеу, дем алу аппараттарының байқаусыз қозғалыстары. Олар әдетте ойланбастан, өздігінен туындайды. Осы қозғалыстарды тоқтатуға ұмтылу олар басқа түрде пайда болады, немесе ырғақтың тоқтауына алып келеді. Бұл қозғалыс реакцияларының ырғақтың қабылдауымен терең байланысын, музыкалық ырғақтың моторлы табиғатын көрсетеді. Алайда музыкалық ырғақ сезімі моторлықпен қатар, эмоционалдық табиғаты болады. Музыканың мазмұны эмоционалдық болады. Ырғақ – оның көмегімен музыканың мазмұны берілетін музыканың көрнекі құралдарының бірі. Сондықтан ырғақ сезімі лад сезімі секілді музыкаға деген эмоционалдық ықыластылығы негізін құрайды.

Ырғақ сезімі – музыканы белсенді (қозғалыспен) сезіну, музыкалық ырғақты сезіну және оны тура қайта жаңғырту қабілеті.

Мәселен, музыкаға эмоционалдық ықыластылық музыкалық іс-әрекеттің барлық түрінде дамуы мүмкін: қабылдау, орындау, шығармашылық, себебі ол музыкалық мазмұнын сезіну және түсіну үшін қажет.

Музыкаға эмоционалдық ықыластылық балаларда өте ерте жастан, өмірінің алғашқы айларында пайда бола бастауы мүмкін. Бала көңілді әуен дыбыстарына белсенді әсер етеді, ал тыныш музыканы бар ынтасымен тыңдайды. Бірте-бірте қозғалыс реакциялары барынша ықтиярлы, музыкамен үйлесімді, ырғақпен ұйымдастырылған бола бастады.

Лад сезімі ән айту барысында дамуы мүмкін, балалар өзін, бір-бірін тыңдайтын болса, есту арқылы интонацияның дұрыстығын бақылай алады.

Музыкалық есту қабілеті есту бойынша әуенді ажырата алуды және қайта жаңғыртуды қажет ететін іс-әрекет түрінде дамиды. Бұл қабілет, ең алдымен, ән айтуда, жоғары дыбысты музыкалық аспаптар қолданылатын ойындарда дамиды.

Ырғақ сезімі, ең алдымен, музыканың эмоционалдық бояу сипаттамасы бойынша сәйкес келетін музыкалық-ырғақты қозғалыстарда дамиды.

Тембрлі және динамикалық есту – музыканың айқын, бояу құралдарын толығымен тыңдауға мүмкіндік беретін музыкалық естудің бір түрі. Музыкалық естудің негізгі қасиеті – жоғарылығы бойынша дыбыстарды ажырату. Тембрлі және динамикалық есту жоғары дыбыс негізінде қалыптасады. Тембрлі және динамикалық есту бала орындауының көрнекілігін, музыканы қабылдаудың толықтығына көмектеседі. Балалар музыкалық аспаптарының тембрін тани бастайды, динамиканы музыканың суреттеу құралы ретінде ажыратады. Музыкалық-дидактикалық ойындар көмегімен музыкалық дыбыстардың жоғары дыбысты, тембрлі және динамикалық қасиеттері модельденеді.

ЕРЕСЕК ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫ БИ ЖӘНЕ МУЗЫКАҒА ОҚЫТУДА МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДЫҢ МУЗЫКА ЖЕТЕКШІЛЕРІНІҢ ІС-ӘРЕКЕТІН ЖОСПАРЛАУ ЖӘНЕ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ЗАМАНАУИ ӘДІСТЕРІ МЕН НЫСАНДАРЫ

Бабанский Ю. К оқыту әдістерінің үш негізгі тобын атап көрсетеді:

- оқу-тәрбие іс-әрекетін ұйымдастырудың әдістері;
- оқу-танымдық іс-әрекетті ынталандыру әдістері;
- оқу-танымдық іс-әрекетінің тиімділігіне бақылау әдістері.

Бірінші топта мыналар қолданылады: көрнекі әдістер (музыкалық шығармаларды немесе оның үзіндісін орындау, суретшілер картинасының көшірмесін жасау және т.б.); ауызша тәсіл (музыка, композиторлар, музыкалық шығармашылардың туындау тарихы туралы әңгімелесу және т.б.); музыкалық іс-әрекеттің әртүрлі түрлерінде қолданылатын қандай да бір тәсілдерді орындауда жаттығудың практикалық әдістері. Бұл әдістер педагогтың ақпаратты беру және белсенді қабылдауға, балалардың меңгеруіне бағытталған.

Музыканың танымдық және коммуникативтік функцияларын іске асыруда жетекші рөл атқаратын музыкалық іс-әрекеттің негізгі түрі – оны қабылдау және талдау.

Музыканы тыңдау – музыканы белсенді қабылдау қабілеті үшін жұмыстың және оның әртүрлі ерекшеліктеріне зейін салып тыңдаудың ең жақсы нысандарының бірі. Сонымен қатар, музыка тыңдау барысында балалар өздері орындайтын әуенге қарағанда, барынша күрделі музыкамен танысуға мүмкіндік береді. Балалар жоғары вокалды, аспапты, оркестрлік туындыларды тыңдау мүмкіндігін алады. Тыңдау әртүрлі жанрдағы, формадағы, стильдегі музыканы тыңдауға, танымал орындаушылар мен композиторлардың орындау дәуірімен танысуға мүмкіндік береді. Қазіргі таңда кең ауқымда дамыған концерт, музыканы шығаратын (Радио, теледидар, магнитофон, кино және т.б.) әртүрлі дамыған техникалық құралдар арқылы халықтың өнермен танысуының қолжетімді нысаны бола бастады. Музыкалық ақпарат ағыны шексіз дерлік. Бақылау көрсеткендей, балаларды музыканы белсенді тыңдауға үйрету – күрделі іс. Тыңдау үдерісі белсенді, шығармашылық болуы басты міндет. Тыңдау алдында және шығарманы туындау үдерісінде балаларға қойылатын сұрақтар мен тапсырмалардың рөлі ерекше. Музыканы тыңдау барысында плакат түрінде тақтаға іліп сұрақтар қоюға болады. Сұрақтар мен тапсырмалардың үш негізгі түрін атап көрсетуге болады: музыканың идеялық эмоционалдық мазмұны бойынша; көрнекі құралдары бойынша; себептерді анықтау бойынша. Мұндай сұрақтар мазмұны мен формасының өзара байланысын, музыкалық өнердің шынайылығын айқын түсіну мақсатымен қойылады.

Музыканы қабылдау және оның көрнекі құралдарын талдау қабілеті көптеген басқа тәсілдер мен әдістерінің маңызын арта түседі. Олардың ішінде туындыларды салыстырудың маңызы зор: қарама-қайшылықтарын айқындау,

ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау. Сондықтан, екі немесе үш туындыдан тыңдауды ұсынуға болады.

Бір туынды негізгі болса, талдау кезінде оған барынша көңіл аударылады, ал басқалары салыстыру үшін қолданылады, осы арқылы алға қойылған мәселені шешуге көмектеседі.

Балалар туындының жеке бөліктерін ажырата алу қабілетін оңай тексеруге болады. Тыңдау үдерісінде сұраққа жауапты білетін бала қолды көтеру секілді нақты тапсырма беріледі. Мұндай қарапайым тапсырма арқылы балалардың жұмысын барынша нақты бақылауға, музыканы белсенді тыңдауға болады, себебі олар жауап іздеуде музыкалық шығарманы барынша мұқият тыңдауы керек. Бұл тапсырманың қолайлығы материалдарды меңгеру деңгейін оқыту үдерісінде тексеруге болатындығында болып табылады.

Тыңдалған музыкамен байланысты балаларға білімді тексеру және бекітуге арналған жазбаша жұмыстарды берген пайдалы. Әдетте балалар қандай шығарма орындалды және оның авторын табу секілді тапсырмалар алады. Кейде қандай да бір шығарманы талдауы ұсынылады (бұл жерде бағыттаушы тапсырмалар беруге болады). Тыңдалған музыканың сипаттамасын талдай отырып, балалар мағынасы бойынша ұқсас сөздерді табу үшін кестелерді қолдануға болады. Кестені жұмыстың бастапқы сатысында қолданған жөн. Музыканы тыңдағаннан кейін балаларға шығармашылық тапсырма беруге болады: естігендерін қағазға, яғни тыңдалған музыкалық шығармаға сәйкес келетін сурет салу.

Музыканы қабылдаудың басты сәті оған деген эмоционалдық әсері, мазмұнын ұғыну болып қала береді. Осы мәселені шешу мыналарды шешумен байланысты:

- Музыкалық репертуарды және онымен жұмыс жасаудың әдістерін арнайы таңдау;
- Сабақта балалардың басқа да музыкалық іс-әрекет түрлерін қолдану;
- Музыкалық қозғалыс, ән айту, оркестрде ойнау, дирижерлік ету;
- Сабақта өнердің басқа түрлерінің туындыларын, ең алдымен, бейнелеу және көркем әдебиеттерді қолдану.

Мұндай тәсілдер музыкалық қабылдауды жоғары деңгейге көтереді, музыканы белсенді талдаудың тәсілі болып табылады.

Тыңдау үшін шығармаларды іріктеу кезінде олар екі жетекші қағидатқа сәйкес келуі керектігіне сүйенуі керек – жоғары көркемдік және қолжетімділік. Сол кезде балалардың музыкаға қызығушылығы мен жағымды эмоция тудырады.

Балаларды музыкаға тартудың басқа бір формасы әртүрлі түрде жүзеге асырылатын (музыкалық аспапта ойнау, оркестрге қатысу, би және ырғақты қозғалыс және т.б.) шығармашылық орындау іс-әрекеті болып табылады.

Балалардың көп бөлігін қамтуға қабілетті белсенді музыкалық іс-әрекеттің түрлерінен хормен ән айтуды атап көрсетуге болады.

Ән айту. «Ән айтудың адамгершілікке әсері екі аспектіде орын алады».

Бір жағынан, әндерде оның белгілі бір мазмұны беріледі; екінші жағынан, ән айту әндерде көрініс тапқан көңіл-күйді, басқа адамның рухани жағдайын сезіну қабілетін тудырады. Хормен ән айту эстетикалық талғаммен қатар, балалардың шығармашылық қабілетін, бастамасын тәрбиелеудің ең тиімді құралы болып табылады, ол музыкалық қабілеттіліктің дамуына (ырғақ сезімі, музыкалық жады, ән салу дауысы), ән айту дағдыларын дамытуға, музыкаға деген қызығушылықтың өсуіне, эмоционалдық және вокалды-хор мәдениетін арттыруға себін тигізеді.

Хормен ән айту оқушылардың дүниетанымын қалыптастыра отырып, балаларға адамның іс-әрекетіндегі ұжымның рөлін түсінуге көмектеседі, достық, ұжымшылдықты тәрбиелейді.

Әндік материалдарын дұрыс іріктеу балаларда патриотизм, интернационалдық рухта тәрбиелеуге, олардың дүниетанымын кеңейтуге мүмкіндік береді. Осы шартты сақтау балалардың әндерді орындауға қызығушылығын арттыруға көмектеседі.

Ән айту өнері вокалды-хор қабілетінің болуын талап етеді. Алайда вокалды-хор қабілетімен жұмыс жасау таза техникалық болып табылмайды және туындының көркемдік бейнесімен жұмыс жасауымен байланысты болуы тиіс.

Вокалды және хор техникасы әндік материалдардың мазмұны мен әртүрлі формасы бойынша жүйелі, қажырлы еңбек нәтижесінде жетілдіреді.

Музыкалық туындымен жұмыс жасау қуаныш алып келуі үшін оның белсенді және қызықты өткізген жөн. Шығармашылық атмосфера балаға вокалды-хор өнерінің құпияларын түсінуге және оның сезімдері мен күйзелісін шынайы еркін беруге мүмкіндік береді, бұл қандай да бір дағдыны жылдам меңгеруге және бекітуге жол ашады. «Ақылдың эмоционалдық оянуы балалармен жұмыс жасаудың оң нәтижелерін береді», - деп В. А. Сухомлинский атап көрсетті.

Хормен ән айту бала тұлғасының қалыптасуына тікелей әсер етеді. Оған хор өнерінде музыка мен сөздер бірігуі әсер етеді. Бұл факт баланың психикасына, оның көркемдік дамуына, елестету мен зеректілігіне әсерін күшейтеді. Хор туындысын меңгеру үдерісі әрқашан көркемдік-орындау немесе техникалық қиындықты еңсеру бойынша көп еңбек етумен байланысты, сондықтан балаларды еңбекқорлығын тәрбиелейді, олардың жеке мүдделерін ұжымның мүдделеріне бағындыруға мәжбүрлейді. Бұл міндеттер әртүрлі репертуарларды меңгеру бойынша мақсатты жұмысы арқылы берік ұйымдастырылған хорда шешіледі. Хормен ән айту өнер ретінде балаларда өзінің Отанына деген шынайы махаббат сезімін жаппай тәрбиелейді, шығармашылық қабілеттіліктердің жан-жақты дамуына көмектеседі. Бұл форманың келесідей артықшылықтары бар:

Хормен ән айту – музыкалық орындаудың ең қолжетімді түрі. Дауыс аппараты – адамның өсуімен, оның дамуымен бірге жетілдіріледі. Әндік дағдыларды тәрбиелеу біруақытта адам сезімдері мен эмоцияларын тәрбиелеуді білдіреді.

Балалардың вокалды-хор дағдыларын қалыптастырудың әдістері мен тәсілдері, тапсырманы шешуде оларды қолдану тиімділігі.

Баланың алты жасындағы жалпы дамуы, жоғары жүйке жүйесі үдерістерінің жетілдірілуі оның дауыс аппаратының қалыптасуына және «есту белсенділігін» дамытуға оң әсер етеді. Алайда дауыс аппараты нәзіктігімен ерекшеленеді. Дауыс желбезегі бар көмей жеткілікті дамымаған. Желбезек қысқа. Дыбыс өте әлсіз. Ол резонатормен күшейеді. Кеуде (төмен) резонатор бас (жоғары) қарағанда әлсіз дамыған, сондықтан 6 жасар баланың дауысы әлсіз, кейде ұяң болады. Дыбысты тездетудің қажет жоқ, себебі балалардың дабысты жылдамдату кезінде төмен, оларға тән емес дыбыс дамиды болады.

Бұл жастағы балалар біршама кеңірек диапазонда ән айта алады (ре 1 октавалар – ре 2 октавалар). Төмен дыбыстар біршама қиындықпен шығады, сондықтан балалармен жұмыс жасауда қолайлы тесситуралы әндерді, яғни жоғары дыбыстар жиірек кездесетін, ал төмендері өткінші болып келетін әндерді пайдалану керек. 6 жастағы балалар үшін қолайлы (примарлы) дыбыстарға көбіне (ми) фа – си 1 октавалар жатады. Дәл осы диапазонда дыбысталу біршама жеңіл, табиғи болып келеді, бірінші октаваға дейінгі дыбыс ауыр, қиын естіледі, сондықтан оны айналып өту керек.

Бес жасында балалардың музыкалық дамуының белгілі бір іргетасы болуы керек, олар музыка сабақтарында белсенділік көрсетіп, өзіндік музыкалық қызметінде бастама көрсете білулері қажет.

Хормен ән салу – ұжымдық орындаушылық түрлерінің бірі. Ол балалардың ән салу мәдениетінің дамуына, олардың жалпы және музыкалық дамуына, рухани әлемінің дамуына, олардың дүниетанымының қалыптасуына, болашақ тұлғасының қалыптасуына жағдай жасайды. Музыкалық тәрбие міндеттерін шешу балалардың музыкалық шығармаларды көркем орындауына қол жеткізу шартында ғана мүмкін.

Шығармаларды көркем орындау сезімге толы болуы керек, мұнда музыкалық білімді тереңінен түсіну сезілуі керек. Сондықтан көркем орындау вокалды, хорлық қабілеттер мен дарынды талап етеді.

Әнмен жұмыс жасау – зеріктіретін жаттау және тәрбиешіге механикалық еліктеу емес, бұл биікке шығудың тұрақты және сатылы қызықты үдерісі. Тәрбиеші балалардың санасына әрбір, тіпті, ең қарапайым әнмен де көп жұмыс жасау керектігін жеткізеді.

Хормен ән салу – мектепке дейінгі балалардың ең қолжетімді ән салу түрі. Жас ерекшеліктері мен дауыстың қалыптасу заңдылықтарын есепке ала отырып, дұрыс ән салуды дамыту, дауыс аппаратының дұрыс қалыптасуына жағдай жасайды.

Мектепке дейінгі балаларды ән салуға баулу олардың музыкалық мәдениетінің қалыптасуының маңызды шарты екендігін айта кету керек.

Жұмыстың табыстылығы тәрбиешінің қабілетіне, бала дауысының жас ерекшеліктерін білуі мен есепке алуына, балалардың ән салу қабілеттерін қалыптастыру кезінде әртүрлі тәсілдерді пайдалануына, музыкалық және шығармашылық қабілеттерін дамытуға тәуелді болады.

Хор музыкасы сөзбен тығыз байланысты, бұл музыкалық шығармалардың мазмұнын нақты түсінуге жол ашады. Хор музыкасы әрқашан жарқын бағдарламаларға толы. Оның мазмұны сөз арқылы, ақындық мәтін мен музыкалық интонация, саз арқылы ашылады. Сондықтан, хор музыкасының идеялық-эмоционалдық мәні екі еселенеді.

Хормен ән салудың ұжымдық сипатын айта кету керек.

Хормен ән салу бастапқы музыкалық сезімдерді қамтамасыз етеді, «музыкалық сөзді» иемденуге жағдай жасайды, бұл музыкалық қабілеттерді нақты және терең анықтауға мүмкіндік береді.

Сәйкесінше, ән салу сабақтарында тәрбиелеу тәсілдері жалпылық, демократизм, өнер қағидаларын көрсетуі керек.

Балалардың музыка тыңдау және ән салу, шығармашылық қызметтері музыкалық-танымдық қызметтермен байланысты. Музыкалық қабылдаудың көптеген нысандары ноталық сауаттылықты білуге баулиды, музыкалық тілді игеру заңдылықтарына, музыканы сезіну және орындауға үйретеді.

Мұның барлығы оқушылардың таным өрісін кеңейтіп, орындаушылығының көкжиегін кеңейтеді, орындаушылық қабілетінің деңгейін елеулі түрде арттыруға, балалардың музыкалық қабілеттерін дамытуға мүмкіндік береді. *Музыкалық аспаптарда ойнауға үйрету* жеке сипатта жүзеге асады. Балалармен жұмыс жасауда түрлі музыкалық аспаптар пайдаланылады. Олардың түрлі қондырғылары болады, олардың анық мүмкіндіктері дыбысты алу тәсілдеріне тәуелді болады.

Қандай да бір аспапта ойнауды үйретуді жеке қарастырмастан, жалпы аспаптарда ойнауды талқыласақ. Әрбір музыкалық аспап үшін осы аспапта ойнау әдістемесі және басқалары жасалынғаны түсінікті. Музыкалық орындаушылықтың осы түрі балалардың музыкалық сезімдерін байытады, олардың музыкалық қабілеттерін дамытады: лад сезім, музыкалық-есту түсініктері мен ритмді сезіну. Ең бастысы, музыкалық аспапта ойнау арқылы бала өзін-өзі көрсетіп, таниды.

Бірақ қызметтің мұндай түрі қажетті орындаушылық, техникалық қабілеттерді дамыту үшін төзімділік, зейінділікті талап етеді. Сәйкесінше, музыкалық аспаптарда ойнау еріктілік, мақсатқа жетуге ұмтылу, сана-сезімді жетілдіреді.

Музыкалық аспаптарда ойнаудың екі тәсілі бар: нота бойынша және есту бойынша. Аспапта ойнауға үйрету музыкалық сауаттылықты игерумен қатар жүруі керек. Үйретудің ең дамытушы әсері есту бойынша қол жеткізіледі. Бұл тәсіл терең есту даярлығын талап етеді. Есту бойынша іріктеу үшін бастапқы сатысында тек жақсы таныс саз әуендері қолданылады. Саз қозғалысының бағытын жақсырақ түсінуге көмектеседі, әуенді айтудың музыкалық-есту түсініктерін дамытады.

Ән айтумен қатар, аспапта ойнау дауыстың аспап дыбысына біртіндеп лайықталуына әсер етеді. Бірге пайда болатын унисонды сезіну баламен жақсы қабылданады. Есту – вокалдық үйлесім қалыптастырылып, бекітіледі.

Бала аспаптың анық мүмкіндіктерін сезініп, оның тембрлік бояуларының түрлілігін қолдануға үйренуі маңызды.

Музыкалық аспаптарда ойнауға үйрету музыкалық шығармаларды ансамбльде, оркестрмен орындау үшін негізгі болып табылады.

Ритмика музыкалық-теориялық дисциплинасының оқу пәндерінің бірі ретінде ерекше орынға ие. Музыкалық-теориялық білімді игеру шығарманы қабылдау үдерісінде жүреді, ал оның эмоционалдық-бейнелік мазмұны балалар қозғалысында тікелей көрініс табады. Басқаша айтқанда, қозғалыс музыкалық қабылдауды белсендірудің, музыкаға эмоциялық сезімталдықтың дамуының тәсілі ретінде пайдаланылады.

Ритмиканың тағы бір маңызды сипатына музыканың сипатын көрсететін қозғалыс жатады. Барлық қозғалыстарға ортақ нәрсе анықтылық пен ритмикалық болуы керек.

Ритмика балалардық қозғалысқа қажеттілігін қанағаттандырып ғана қоймай, музыканы эмоционалды қабылдауды да дамытады. Т.С. Бабаджан ритмика сабақтарын «музыкалық тірек» ретінде, қозғалысты «музыкалық бейнемен байланысты эмоцияны анықтау» ретінде қарастырады.

Сонымен, ритмика сабақтарында басты роль музыкаға, екінші дәрежелік роль қозғалысқа беріледі, бірақ тек музыкамен қозғалыстың органикалық байланысы ғана балаларды толыққанды музыкалық-ритмикалық тәрбиеленуін қамтамасыз етеді.

Ритмика сабақтарында келесі міндеттер орындалуы керек:

1. Музыкалық қабілеттерді дамыту;
2. Музыкалық жанрларды анықтау, қарапайым музыкалық түсініктерді ажырату қабілеттері;
3. Түзу арқаны қалыптастыру, көркем қозғалыстарды үйрету;
4. Шығармашылық қабілеттерді дамыту.

Музыка мен қозғалыстың арақатынасы эмоционалды-руханилық пен нақты-физикалық арасында көпір орнатады. Музыкалық-ритмикалық жаттығулар балаға өз денесін игеруге, басқа балалардың қозғалысымен келістіре отырып қозғалысын үйлестіруге көмектеседі, кеңістіктік бағытталуға үйретеді, қозғалыстың негізгі түрлерін бекітеді, би, ойын элементтерін игеруге әсер етеді, түрлі заттармен жұмыс жасауды тереңдетеді.

Музыкалық қызметтің кез-келген нысанын игере отырып, келесі қағидаларды есте ұстау қажет:

- музыкалық тәрбиенің негізгі міндеттерін кешенді орындау;
- жүйелілік;
- сатылылық;
- реттілік;
- қайталану;

Музыкалық қызметтің жоғарыда аталған барлық нысандары музыканы белсенді қабылдауды қалыптастыруға көмектеседі, балалардың музыкалық тәжірибесін байытады, білім береді, мұның барлығы жалпы алғанда балалардың музыкалық қабілетінің баюының негізгі алғышарты болып табылады. Музыкалық

қабылдаудың түрлі нысандарының үдерісіне балап музыкалық тілдік заңдылықтарын біледі, түсінеді және игереді, музыканы сезініп, орындауды үйренеді, өздерін ноталық сауаттылыққа баулиды. Мұның барлығы балалардың таным өрісін кеңейтіп, орындаушылық қабілетін елеулі түрде арттыруға, балалардың музыкалық қабілеттерін дамытуға мүмкіндік береді.

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ЕРЕСЕК ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН СЦЕНАРИЙЛЕР

Іске асыру тетіктері: алдын ала жоспарлау, мерекенің пайда болу тарихымен алдын ала танысу, сценариймен жұмыс жасау; мерекені дайындау, мейрамды өткізу бойынша балалар мен ата-аналармен жеке жұмыс жасау;

Тақырыбы: «Менің Қазақстаным!»

Мақсаты: Балалардың өз болашағын айқындап, мақсат қоя білуге үйрету.

Барысы:

1. Ән бөлімі
2. Би жанры (топтық 2 жеке би-1)
3. Драмалық көрініс. (3)
4. Мәнерлеп оқу
5. Сурет салу
6. Қолданбалы өнер өткізу

Жүргізуші: Тәуелсіздік – азаттық мәңгілік,

Соны жырла, соны шырқа ән қылып.

Соны ғана әсперттеуге арналып,

Барша дәстүр, барша өнер, барша ғұрып.

Көз салып қараңызшы бойыңызға

Ортақ боп бүгінгі өскен ойымызға

Қош келіпсіз, ұстаздар мен ата-ана!

Айгөлектің шашу атқан тойына – дей отырып ұлағатты ұстаздар, құрметті қонақтар, ата-аналар мен балалар, бүгінгі «Ботақан» тобындағы «Айгөлек» балалар шығармашылық байқауына қош келдіңіздер!

Ердің жырын жырлаған,

Қайғысын да толғаған.

Домбырасыз ешқашен,

Жүрекке ем қонбаған.

Естіген жан тамсанған.

Алдарыңызда ----- орындауында «Жігіттер» әнімен қарсы алыңыздар.

Абай, Жамбыл, Біржан сал

Таң қалдырып ән салған.

Жүрегінді жандырған,
Естіген жан тамсанған
Ортада «Қошақаным» әнімен -----қарсы алыңыздар

Қошеметтеп отырайық.

Қазақстан – айтылар жаз әнім,
Қазақстан – керемет ғажап үн
Қазақстан – ғаламға әуен,
Қазақстан атыңды мен жазамын.

Алдарыңызда «Солдат болам мен ертең» әнімен болашақ сарбаздарды қарсы алыңыздар!

Домбырасыз ән қайда,
Домбырасыз сән қайда.
Ән мен күй бар өмірде,
От та лаулап жаңбай ма?

Ортада бүлдіршініміз «Ананың тілі» әнімен. Қошеметтеп қарсы алыңыздар!

Ән жоқ шығар арналмаған,
Жан жоқ шығар толғанбаған.
Айналайын батаменен
Бақыт болып қонған маған.

Сіздердің қошеметтеріңізбен, «Мұғаліміміз ол біздің» әнін қарсы алыңыздар!

Өмірге мынау талпындым,
Әуенмен танды қарсы алдым.
Әлемді әуен тербетіп,
Бұлбұлмен бірге ән салдым – дей келіп, кішкентай бүлдіршіннің орындауында
«Жау, жау жаңбыр» әнін қабыл алыңыздар!

Мекен ғой бұл ел көшкен қия – құздан,
Қара тастан жас тамып, күй ағызған.
Жақсыны да, жаманды да көрген дала,
Кенділігінен нәзік үн үзіп алған – дей отырып, алдарыңызда ең кішкентай
сүйкімді де, әдемі қыздарыңыздың орындауында «Ойыншықтар» әнін
қошеметпен қарсы алыңыздар!

Қуанамын мен күнде,
Бұлбұл құстың үніне.
Бейбіт елге мол шуақ,

Төгіп тұрған күніне, – демекші «Ел қорғауға әзірміз» әнімен бір топ балаларды қошеметпен қарсы алайық!

Мекен ғой бұл тұлпардың ізі қалған,
Көкжиекті жүріпті жүзіп арман,
Домбырадан бір мезгіл күй шалықтап,
Ән айтылса, Арулардан нәзік үн үзіп алған, – дей отырып, ортада бөбегімізді «Ана тілін сүйеміз» асқақтаған әнімен қарсы алыңыздар!

II. Би жанры

Мың бұралып билеу неткен құдірет,
Сұлулық пен әсемдік тұр үлбіреп.
Ырғақпенен көп нәрсені аңғартқан,
Оны көріп бұлқынады жас жүрек, – дей отырып, ортада «Қуыршақтар» биімен кішкентай қыздар.

Құрметіне кәне, достар,
Шаттық жыр шалқысын.
Аққу қаздар, сұлу қыздар.
Би билесін, балқысын, – дей отырып, «Шөжелерім» биімен бір топ ару қыздар.

Би «Маусымжан» – бір топ қыздардың орындауында.

Еңбекпен ер жеткен
Отан даңқын өрлеткен
Туған жерді гүлдентіп
Шаттық бимен тербеткен- дей отырып ортада «Қазақ биімен» балапанды қарсы алыңыздар.

III. Драмалық көрініс.

«Шұбар тауық», «Бауырсақ» , «Шалқан» ертегілерінен көріністер тамашалау.

IV. Мәнерлеп оқу.

«Тәуелсіз Қазақстанға балалардың арнауы»

V. Қолданбалы өнер.

Өзің сен, өзіңнің күшіңе сен
Қос қолыңмен істеген ісіңе сен.
Алысың да сыйлайды, жақының да
Өзіңді-өзің төменге түсірмесен.

VI. Аяқтау.

Хор: «Елім менің», «Әрқашан күн сөнбесін!»

Балалардың күлкісі - көркі, сәні әлемнің»

мерекелік ертеңгілік

Ханша:

Қандай ғажайып әлем! (таң қалып қарайды)

Біз қандай елге келдік, ақылшы періштем?

Періште: Бұл «Балауса» балдырғандар елі.

Бұл елде өте әдемі, ақылды, білімпаз, өнерпаз балалар тұрады.

(осы сәтте бір топ бала шығады)

1-бала:

Балалар бақшасында бүгін той!

Балаларды қорғау күні біліп қой

Алақай-ау, алақай

Той тойлайық, балақай

Қызарғанша алақан

Кел, соғайық балақай.

2-бала:

Бейбітшілік әніміз

Өнерліміз бәріміз

Қазақстан даласында

Жарасады сәніміз

Балабақша аясында

Жадырайды жанымыз

3-бала:

Бізбен бірге бар әлем

Қуанады балаша

Қуанышқа бөленген

Өмір қандай тамаша

4-бала:

Гүлмен келсін келер күн

Бала-бағы бар елдің

Балалардың күлкісі

Көркі, сәні әлемнің.

(Бір топ бишілер: «ча-ча-ча»биімен ортаға шығады)

Ханша:

Ой, қандай керемет балалар, қандай өнерлі балалар, қандай әдемі балалар.

Періште:

Көрдiң бе, сүйiктi ханша, менiң сiзге жаңа ғана айтқаным шындыққа айналғандай. Мен сiзге уәде берiп едiм ғой, егер сiз тек әдiлдiк пен адалдық жолында жүрсеңiз мен сiздiң тiлегiңiздiң бәрiн орындаймын деп.

Мiне мен өз уәдемде тұрдым.

(Осы кезде Шайтан келедi)

Шайтан:

О-О, мен сендердi iздеп бар әлемдi шарладым ғой. Неге маған айтпай кетiп қалдыңдар, а? Неге, айтшы, Ханша, мен де сенiң досың едiм ғой.

Перiште:

Сен Ханшаны азғырма. Ол тек әдiлдiк пен адалдықты сүйедi. Сенiмен дос болғысы келмейдi, сен тек жаманшылыққа бастайсың.

Шайтан:

Иә, саған! Мен де Ханшаның досымын. Өткенде өзеннен алтын балық ұстап, алғанда Ханша оны аяп қайтадан өзенге жiбере салғысы келдi. Ал, мен болсам Ханшаны үгiттеп 3 тiлегiңдi орындат дедiм.

1-шi тiлегiң «Мен әлемдегi ең әдемі ханша болсам»деп айт дедiм. Ол тiлегi орындалды.

2-тiлегiң «Мен әлемдегi ең бай Ханша болсам»деп айт дедiм. Ол тiлегi де орындалды.

3-шi тiлектi айтқалы жатқанда сен келiп килiктiң Перiште бiлесiң бе, есiңе түстi ме?

Перiште:

Иә, мен кешiгiп қалдым. Әйтпесе 3 тiлегiң де әдiлдiкпен адалдық тек ғана жақсылыққа арнатар едiм. Тек соңғы тiлекте ғана «Мен әлемдегi өте адал, мейрiмдi, өнерлi, бiлiмпаз балалардың өмiрiн көрiп өзiм де солардан өнеге алғым келедi» деген тiлек едi. Мiне, сол тiлек орындалып бiз Ханша екеумiз «Балауса» балдырғандар елiне келiп тұрмыз.

Ханша:

Сендерге не болған, қойыңдар ендi. Маған сөз беретiн түрлерiң жоқ ғой. Маған Перiштенiң ақылы ұнады. Өйткенi мен осы жасқа келгенше мынадай ғажайып елде болған емеспiн. Сондықтан, Шайтан сен бұл ғажайыпты бiзбен бiрге тамашала! Ойынды сосын айтарсың.

Шайтан:

Құп! Мәртебелi Ханшам Құзырыңа құлдық.

Жүргiзушi: Бүгiн бiзде мереке, қуанышта балалар, хош келдiңдер, хош келдiңдер ата-ана, қонақтар!

Құрметтi «Балауса» балабақшамыздың көркi де, сәнi де болған бүлдiршiндерiмiз! Бүгiнгi төл мерекелерiңiз құтты болсын! Болашақтарыңыз жарқын, аспандарың ашық, елiмiздi өркендетер келешектiң кемеңгерi болыңдар демекпiн.

Бүгiнгi 1-маусым Балалар күнiне арналған «Балалардың күлкiсi - көркi, сәнi әлемнiң» атты мерекелiк ертеңгiлiгiмiздi ашып беру үшiн және мерекелiк

лебізін білдіру үшін сөзді балабақша меңгерушісі мен балабақша ата-ана комитетінің төрайымына береміз.

Жүргізуші:

Бүгінгі ертеңгілігімізге «Ертегі әлемінің қонақтары да келіпті, хош келдіңіздер! Төрден орын алыңыздар. Құрметті Ханша менімен бірге бүлдіршіндер өнерін жүргізуге басшылық жасауға қалайсыз? Келісесіз бе?

Ханша:

Жарайды, келісемін мен де соны қалап тұр едім.

Жүргізуші:

Өте тамаша келіңіз, менің қасыма. Біздің балаларға қандай тартуыңыз бар? Мүмкін ән айтып, не би билеп берерсіз.

Ханша:

Әрине, мен де құр қол келген жоқпын. Періштем менің әуенімді қосшы. («Бала тілегі» әнін орындайды).

Жүргізуші:

Өте тамаша, рахмет өнеріңе. Кезекті біздің балаларға берейік.

Өнер десе өрілген

Биіктерден көрінген

Бишілерді шақырсак

«Қара жорға» биімен

«Мектеп алды даярлық» тобы бишілерінің биі.

Жүргізуші:

Айдында жүзген аққудай

Айжан қыздың биін-ай

Әуеніне ілесіп,

Биіне қол соғайық.

Зейнелбай Айжанның орындауында «Аққу» биі

Ханша:

Келесі кезекте Жұмабек Бақытжамалдың орындауында «Айгөйлек» әні

Жүргізуші:

«Орыс биімен» бишілер тобын шақырамыз.

Ханша:

«Достық» әнімен Бітімбай Қарақатты шақырамыз.

Жүргізуші:

Енді ортаға «Катюша» биімен бишілерді шақырамыз.

Ханша:

Біздің елге қайтатын уақытымыз болды. Бізге рұқсат бересіңдер ме балалар?

Менің достарым қайда?

(Періште мен Шайтан келеді)

Жүргізуші:

Жарайды, келіп бізбен бірге мерекені тойлағандарың үшін рахмет!

Жолдарыңыз болсын!

Ханша:

Сіздің балаларыңыздан көп өнеге алдық. Мен енді тек бойыма жақсы қасиеттерді жинауға уәде беремін, осындай ғажайып әлеммен таныстырған Періште досыма көп рахмет.

Періште:

Достар, қош болыңдар? кездескенше күн арайлы болсын!

Шайтан:

Менде енді жақсы дос болуға уәде етемін, кешіріңдер мені.
(Қоштасып үшеуі шығып кетеді)

Жүргізуші:

Қане, балалар, жақсы әнімізбен достарымызды шығарып салайық.
«Әрқашан күн сөнбесін» әні

"Қош бол, балабақша!" ертеңгілік

Зал мерекеге сай безендірілген.

Мерекені «Есіл ағады» өлеңімен ересек тобы жұп биімен ашады.

1-ші жүргізуші:

- Қадірлі ата-аналар, қонақтар, бүгін біз бірнеше жыл мәпелеп, күтіп тәрбиелеген бүлдіршіндерімізді ұямыздан ұшырып, мектепке шығарып салғалы отырмыз.

Өтті қызық көп күндер,
Жеті жасқа жеттіндер
Барасыңдар мектепке
Бір белестен өттіндер.

2-ші жүргізуші:

Өсті ақыл ойларың,
Өсті, міне, бойларың.
Қуанышқа ортақпыз,
Құтты болсын тойларың!

Құрметті ата-аналар! Осы бүгінгі мерекемізді қазақ халқының «**Мектеп – кеме, білім – теңіз**» мақалымен байланыстырып өткізгелі отырмыз.

Біздің теңізшілерімізді, жас түлектерді және теңізшілеріміздің арасында екі сұлу қыздарымызды қарсы алыңыздар.

Балалар «Морячка» биін билейді.

1-жүргізуші: - Құттықтау сөз Білім бөлімінің бастығы Қадырова Гүлнәр Ерғалиқызына беріледі.

2-жүргізуші: - Ендігі сөз кезегін біздің теңізшілерімізге береміз.

Тақпақтар.

Данияр А: Қуантамыз, сыйлаймыз

- Бақшамызды қимаймыз.
 Биіл күзде мектепке
 Біріншіге барамыз.
- Темірлан Ж:** Халқым бізге сенеді,
 Ұрпақ оған қуаныш.
 Ұстаз жақсы көреді,
 Балаларды тіл алғыш.
- Алихан Ж:** Мектепке енді барамыз,
 Үлгілі оқушы боламыз.
 Жақсы оқып сабақты,
 Кілең бестік аламыз.
- Нұржаусын А:** Балалабақша есігін
 Сәби болып ашқанбыз
 Балапандай мәпелеп,
 Өсірді бізді бақшамыз.
- Ерназар М:** Жеті жасқа толамыз
 Әдепті бала боламыз.
 Қуантып ата-ананы,
 Мектепке кетіп барамыз.
- Бексұлтан А:** Болсын кіші бойымыз,
 Биікке ұшып ойымыз.
 Өсіп оймен санамыз,
 Өмірге жол саламыз.
- Абылайхан З:** Баулап баптап өсірдіңіз
 Балалық етсек кешірдіңіз.
 Ұмытпаймыз сөзіңізді,
 Ұмытпаймыз өзіңізді.
- Эльдана Ж:** Бұл алғашқы қадамым,
 Таудай менің талабым.
 Білім нәрін алуға,
 Мен мектепке барамын.
- Дильнас А:** Мектепке ертең барамыз,
 Оқимыз, сауық құрамыз.
 Қашық емес арамыз,
 Бақшаға келіп тұрамыз.

1-жүргізуші: - Балалар, сендер балабақшаға келгенде кішкентай болдыңдар, ал енді мектепке барасындар. Сондықтан, сәби кезімізді еске алып, кіші тобын қарсы алайық.

«Зенгір төккен» ән.

2-жүргізуші: Мың бұрылып билеген,
 Қыздарды кім сүймеген.
 Күміс көмей қыздарға,
 Кімдер басын имеген – демекші Дильнасты «Қамажай»
 биімен қарсы алайық.

«Қамажай» биі.

1-жүргізуші: - Балалар, балабақшаға келгенде сендерді кім қарсы алады? Дұрыс, тәрбиеші. Ендеше балалардың орындауында «Тәрбиеші» әні.

«Тәрбиеші» әні.

1-жүргізуші: - Дильнас өз биімен бізді қуантса, алдарыңызға Эльдана тәрбиешісі Әсел апайымен «Өзбек» биін ұсынады. Қарсы алыңыздар.

«Өзбек» биі.

2-жүргізуші: - Алдарыңызда ересек тобы «Алақай» биімен.

«Алақай» биі.

Осы кезде Леопольд болып киінген бала, велосипед теуіп залға кіреді. Қолында қармағы бар.

Леопольд: - Сәлеметсіңдер ме, балалар! Анау екі бұзық тышқандарды көрдіңдер ме? Ендеше тиіш жер тапқан екенмін. Мынау өзенде балық аулауға бола ма?

1-жүргізуші: - Болады, бірақ бұл жай өзен емес, бұл сиқырлы өзен. Сиқырлығы неде екенін балық аулағаннан кейін білеміз.

(Даярлық тобының балалары балық аулап, ішіндегі тапсырмаларды орындайды).

1-тапсырма: Апта күндерін атап беру.

2-тапсырма: Геометриялық пішіндерді еске алу және қоршаған ортада қандай заттар пішіндерге ұқсас.

3-тапсырма: Қандай қарама-қарсы мәндес сөздерді білесіңдер?

4-тапсырма: Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін еске аламыз.

5-тапсырма: Сөйлем құрастыру (хабарлы, лепті, сұраулы).

6-тапсырма: Сөздерді буынға бөлу (оқушы, мұғалім, балапан, кітап).

7-тапсырма: Мына сөздерге сөйлемдер құрастыру (гүл, бала, оқушы, мектеп).

8-тапсырма: Есептер шығару.

9-тапсырма: Оқу құралдарын айтамыз.

Леопольд балаларға өз ризашылығын білдіріп, кетеді.

2-жүргізуші: - Қыз әкеге жақын дейді өмірде, деген сөзді тек айтпаған екен. Алдарыңызда Айғаным, Меруерт тәрбиеші Шәмшия апайымен «Әкетай» әнімен қарсы алыңыздар.

«Әкетай» әні.

1-жүргізуші: - Алдарыңызда Фархат «Брэйк» биімен.

Қошеметпен қарсы алайық.

«Брэйк» биі.

2-жүргізуші: Мың бұрылып билеген,
Қыздарды кім сүймеген.
Тойымызға сән беріп,
Билейді Аделя шығыс биін.

«Шығыс» биі.

1-жүргізуші: - Балалар, көктем мезгілі келгенін қайдан білесіңдер? Табиғатта, қоршаған ортада қандай өзгерістер болады? (Жылғалардан су ағады, құстар ұшып келеді, ағаштар бүршік жарады).

«Көктем келді» әні.

2-жүргізуші: - Ең кішкентай қызымыз Рабиғаның орындауында «Бала тілегі» әнін қабыл алыңыздар.

«Бала тілегі» әні.

1-жүргізуші: - Көктемнің белгісі қай құс? Дұрыс, қарлығаштар.

Ендеше, қыздардың орындауында «Қарлығаштар» биін қарсы алыңыздар.

«Қарлығаштар» биі.

2-жүргізуші: - Даярлық тобының орындауында «Мектебімде үйретеді» әні.

«Мектебімде үйретеді» әні.

Ерназар: Жақсылыққа құмармыз
Жақсы адам болып шығармыз.
Таза сәби жүректен,
Қызметкерлерге мың алғыс!

1-жүргізуші: - Сөз кезегін Мектеп-бақша директоры Жувасова Ботагөз Зарлыққызына беріледі.

Айналайын гүлдерім,

Ақ шуақты күндерім

Ерекше қызық тілдерің

Естен кетпес үндерің.

Белсенді қатысқан ата-аналарға алғыс хат ұсынды және балаларға «Балабақша өмірі» деген альбомдар ұсынды.

2-жүргізуші: Сүйкімді балғын болашақ
Сендердікі болашақ.
Озат болып оқыңдар,
Ойға білім тоқыңдар.

Бүлдіршіндерімізге сәт-сапар тілей отырып, осымен мектеп алды даярлық тобының «Қош бол, балабақша!» атты ертеңгілігін аяқтаймыз.

(Сандықтау ауданы Білім бөлімінің «Мектеп-бақша» мемлекеттік мекемесі.

Авторлар: Жанұзақова Ә.Б, Есенбаева Ш.Т)

Жаңа жылға арналған мерекелік ертеңгілік

Әсем безендірілген залға балалар қол ұстасып кіреді.

Балалар:

Жаңа жыл, жаңа жыл.

Жаңа жылда-жаңа жыр.

Жасыл шырша жанында

Жадырап бар бала жүр.

Тамаша, тамаша!

Шыршамыз тұр жараса.

Басында әсем жұлдызы

Көз тоймайды қараса.

Жасыл желек жамылған,
Асыл моншақ тағылған,
Міне, сұлу шыршамыз.
Көптен күтіп, сағынған,
Кел, балалар, келіңдер,
Тамашаны көріңдер.
Тәрбиешіге бәрі қосылып:
Қала нұр, дала нұр
Құтты болсын Жаңа жыл!
«Жаңа жыл» әні орындалады.

Тәрбиеші:

Келіңдер жас ұландар,
Ертегімді тыңдандар.
Ертегімде сан қилы
Қызық- Қызық сырлар бар.
Жаңа жылдың кешінде
Аңдар келіп бір шешімге
Достаспақшы ниетпен
Жиналыпты келісімге.
Соныменен, балалар
Жаңа жылға арналған
Ертегіні көріңдер
Шын бағасын беріңдер.
(Мерекелік музыка ойналады.)

Шыршаның артынан қоян секіріп шығады да:

Ау, жарандар, ал қараңдар
Жауып тұр қар себелеп.
Көкке толды, жерге қонды
Сансыз аппақ көбелек.
Тым алыстан, Марстан
Келіп Аяз Атамыз
Жылды тойлап,
Билеп-ойнап,
Көп қызыққа батамыз!

Секіріп билеп жүрген қоянның алдынан аю шығады. Қоян сасқалақтап қалады.

Қоян:

Амансыз ба, аю паң!

Аю:

Жаңа жылдың алдында
Тойды еске алдым да
Ұйқымды ашып, сергітім
Ұйықтамаймын мен бүгін!
Жылды қарсы алайық
Би билеп, ән салайық.

Қоян:

Жаңа жылдың тойында

«Жан салайық» ойынға!

Екеуі қол ұстасып, билейді. Сол кезде қуана қутындап түлкі келеді.

Түлкі:

Қоянжанға бір сәлем!

Аю паңға мың сәлем!

Аю, қоян: Аман ба, түлкі, кел мұнда!

Түлкі:

Достарым, жыл келеді

Сыйлығын ол береді

Жұмбақ шешкіш түлкінің

Өнерін жұрт көреді

Тауып өз сыңарымды

Тайсалмай, биге түсіп,

Тарқатам құмарымды.

Аю, қоян: Рахмет, түлкіжан

Жүрген жерің күлкілі ән!

Аю, қоян, түлкі бірге билей, жөнеледі. Осы кезде орталарына кірпі келеді.

Кірпі:

Сәлем, достар, аман ба?

Нұр берді шырша алаңға

Жылға шашу шашайық,

Тойлап, көңіл ашайық.

Қоян Келші биге басайық!

Бәрі билеп жатқанда, тиін келеді.

Тиін:

Тра-ля-ляй! Тра-ля-ляй!

Өнершіл аңдар-ай

Өңкей паңдар тыңдаңдар,

Жаңа жылға әнім бар

Қол ұстасып, биге басып,

Жыл әніне салыңдар

Бәріңізге бір сәлем.

Барлығы:

Сәлем, тиін!

Жақсы-ақ биі!

Бәрі қосылып, билейді. Енді орталарына қасқыр қосылады.

Қасқыр:

Армысыңдар! Бармысыңдар, ағайын! Кәне құшақ ашайық, достық тойын жасайық!

Барлығы:

Жаңа жыл құтты болсын! Достығымыз мықты болсын!

«Полька» биі биленеді

Барлығы: Жаңа жылдарыңызбен!

Тәрбиеші: Жарайсындар, балалар! Балалар мен сендерге жұмбақ жасырайын. Соны шешесіндер ме?

Балалар: Иә.

Жұмбақ:

Ақсақалды шал жылына

Бір-ақ рет келіп кетеді

Қызы мен ұлына

Сыйлық алып келеді

/Аяз Ата/

Тәрбиеші: Балалар, енді жаңа жылдық мерекемізге Аяз Атаны шақырайық. Ол орманда жүріп адасып кеткен болар.

Балалар: Аяз Ата! Аяз Ата! - деп айғайлап шақырады.

Аяз Атаның орнына мыстан кемпір ұшып кіреді де, шыршаны бір айналып барып, қонақтардың алдына келіп тұра қалады.

Мыстан: Пай-пай! Мен қайда келдім өзі. Мына шыршаның кереметін-ай! Үйге алып кетсем бе екен?/Осы кезде мыстан төменге еңкейіп, шыршаның түбірімен жұлып алғысы келеді. /

Тәрбиеші: Мыстан кемпір! Мыстан оған мән бермейді де шыршаны жұлуын тоқтатпайды.

Біз «Жаңа жыл» мейрамын тойлап жатырмыз, тимеңіз біздің шыршамызға!

/Мыстан сөзге мән бермей, былай дейді: Туу!/ Маңдайдағы терін сүртіп, тұрып.

/Мына шыршаның тамырының терең отырғызылғанын-ай, жұлынбайды ғой.

Сол кезде шыршадағы жылтыраған кілтті көріп қаладыда: Мынау қандай қызық кілт өзі, осы кілт бағанағы менің ұшып келе жатып көрген, сандықтың кілті болар. Сол сандықтан бір керемет дәмнің иісі шығып еді, мүмкін ақша да бар шығар. Мен шыршаға тимей-ақ, осы кілтті алып барып сандықты ашайын, мүмкін тамағына тойып, ақшасына бір байып қалармын!

Мыстан Кемпір кетіп қалады. Сол кезде қалтасынан бір таяқ түседі.

Тәрбиеші: Балалар, кәне тойды жалғастырайық, Аяз Ата кешікті ғой. Мүмкін адасып кеткен болар. Әнімізді шырқап, атамызды шақырайық!

«Шырша жыры» әні.

Есіктің сыртынан дауыстар естіліп, іле-шала залға Аяз Ата мен Ақшақар кіреді. Аяз Ата Ақшақарды қолынан тартып, жетелейді, ол кіргісі келмейді.

Ақшақар: Ата жіберіңізші мені! Кірмеймін мұнда, үйге кетемін.

Аяз Ата: Айналайыным-ау, не болып қалған саған, ауырып қалған жоқсың ба өзі?

Ақшақар: Жоқ, жоқ. Ауырып тұрған жоқпын. Ешқайда да барғым келмейді, үйге қайтамын.

Аяз Ата: Қызым-ау, не айтып тұрсың!

Қарашы, біз тойға келдік!

Кәне, балалармен амандасайық.

Аяулы аналарға, ардақты ұл-қыздарға

Бүлдіршін балаларға бір сәлем!

Қандай жарқын жүздерің,
Қандай әсем жырларың
Асаулармен алысқан,
Асау желмен жарысқан
Аталарың сендерге
Шаршап келді алыстан
/Балалармен амандасады/

Аяз Ата: Рахмет, рахмет балаларым! Кәнекей қызым! Қонақтардан, ұят болады, басынды көтер. /Ақшақар басын көтермей тұрады./

Аяз Ата: Қарашы, балалардың киімі қандай әдемі. Шыршада әсем безендірілген екен. Бәрі де тым сұлуланып кетіпті.

Шырша шамын жағайық,
Жаңа жыл тойын ашайық.

/Сол кезде Ақшақар жылап тұрып/

Ақшақар: Мен шырша шамын жағатын, сиқырлы таяғымды жоғалтып алдым! Осы кезде Аяз Ата оны жұбатып тұрып: қазір мен-ақ өзімнің таяғыммен жағамын- дейді.

Ақшақар: Қойыңыз ата! Сіз бұл таяғыңызбен бүкіл шыршаны қатырып тастайсыз.

Тәрбиеші: Ақшақар, сиқырлы таяғың қандай еді?

Ақшақар: Менің таяғым жылтырауық, пішіні жүрекке ұқсайды. Сіздер оны көрмедіңіздер ме?

Тәрбиеші: Жаңа мұнда Мыстан болған, ол ұшып бара жатып, қалтасынан жылтыраған бір затын түсіріп алды, сол емес пе екен? Кәне, аңдар, іздеп көріңдерші, сол затты мүмкін тауып берерсіңдер.

/сөйтіп жатқанда тиін сиқырлы таяқты тауып алады/

Аяз Ата: Жарайсың, балапаным! /бетінен сүйеді/

Тәрбиеші: Кәне, бізде шырша жағуға көмектесейік, әнімізді айтайық.

Балалар қайырмасын айтып жатқанда, Аяз Ата Ақшақарды қасына шақырып, шырша шамын жаққызады.

«Аяз Ата» әні.

«Кім көп қар түйіршігін жинайды?" ойыны ойналады.

Балалар:

1. Жылдың әнін бастайын,

Аяз Ата кеп қалды.

Майысады жас қайың,

Көтере алмай көп қарды.

2. Бақша іші мереке,

Ойын күлкі асқақ ән.

Жақсы әпкелер жана кеп,

Мерекені бастаған.

3. Жаңа жылды қарсы алдың,

Мініп алып күймеге.

Мен де бүгін ән салдым,
Араластым биге де.

4. Оралдың өлкеме,
Жаңа жыл армысың.

Оранды ақ көрпеге,
Асқартау, қарлы шың.

5. Ақ қырауға малынған
Сақалы да мұрты да.

Аяз ата сағынған,
Сәлем берді жұртына.

6. Безендіріп шыршаны
Жыл қуантты баршаны.

Той-маскарад басталды,
Аяз оны басқарды.

7. Аппақ тонға оранып,
Базарлықты мол алып.

Келді алыс сапардан,
Аяз ата оралып.

8. Қалып едік сағынып,
Күтіп қалдық жабылып.

Жолын қойдық жарық қып,
Шыршаларға шам іліп

9. Аяз Ата ойды қырды
Аралап жүр түгел шолып.

Қарсы алғалы жаңа жылды,
Ол да көптің бірі болып.

Қайда қызық болса думан,
Аяз Ата сонда болды.

Күндіз үйде ойнап бізбен,
Балалармен бірге болды.

«Кім тез пиманы киеді»- деген ойын ойналады.

Аяз Ата: Ой! Бәрекелді, жарайсыңдар, балалар! Аталарыңды бір қуантып, тастадыңдар.

Тәрбиеші: Аяз Ата! Сіз біздің балаларға сыйлықтар әкелдіңіз бе?

Аяз Ата: Әрине, барлық сыйлық мына сандықтың ішінде! Ақшақар сандықтың кілті қайда?(Ақшақар иығымен білмеймін дегендей шара жасайды.)

Тәрбиеші: Қандай кілтті сұрап тұрсыз? Бағанағы шыршадағы ілініп тұрған кілт пе?

Аяз Ата: Иә, сол кілт шығар.

Тәрбиеші: Аяз Ата, ол кілтті мыстан алып кетті. Ол тіпті шыршамызды ала кеткісі келген.

Аяз Ата: Қап, әттеген-ай! Кәне, біз Ақшақар екеуміз оны іздеп келейік. (Осы кезде залға Мыстан кіреді.)

Мыстан: А-а,бәлем! Таптым, сандық мында тұр екен ғой (оны ашайын деп

жатқанда еріксіз бір күш оны артқа қарай итереді)

Аяз Ата: Мына ұрлықшы мұнда жүр ғой. Кәне кілтті маған бер, балалар сыйлықтарын күтіп қалды.

Мыстан: Ойбай- тағы, не дейді. Сыйлық өзіме де керек.

Аяз Ата: Ах, бәлем! Олай болса өзіңнен көр. Мен сені қатырып тастайын. Аяз-Кәне, таяғым, мына Мыстанды қатырып таста!

(Мыстан кемпір тұрған бойында қатып қалады.)

Мыстан: Әй, Аяз шал! Керегі жоқ, қалпыма келтір! Ой, не істесем екен.

Аяз Ата: Бересің ба сандықтың кілтін?

Мыстан: Жоқ, бермеймін.

Аяз Ата: А-а, онда осылай тұра бер. Мен кеттім.

Мыстан: Жоқ, Аяз-Ата! Кетпеші, беремін кілтіңді, тек балалар менің қояр тілегімді орындасын, жұмбақтарымды шешсін.

(Осы кезде мыстан қалпына келеді)

Балаларға жұмбақ жасырады.

Қыста ғана болады,

Ұстасаң қолың тоңады.

(Қар)

Терезеге қонады,

Әсем ою ояды.

(Қырау)

Тікен, тікен тік пісте.

Қысы жазы бір түсте

(Шырша)

Мыстан: Жарайсыңдар, балалар, жұмбақты жақсы шешеді екенсіңдер.

Аяз Ата: Жарайсыңдар, балаларым! Мені бүгін бір қуантып, алыс жерден шаршап келгенде көңілімді көтердіңдер. Барлықтарың да ақылды, білімде де өнерлі екенсіңдер.

Киген киімдерін қандай әдемі! Солай емес пе қызым? Біздің сыйлығымызға риза болыңдар. Ал енді біз жолға шығайық. Басқа да балалардың өнерін тамашалайық. Ал, балаларым, сендер өсе беріңдер, өркендей беріңдер.

Аспандарың ашық болсын! Қош болыңдар! (қолдарын бұлғап шығып кетеді.)

Балалар: Сау болыңыздар!

Тәрбиеші: Құрметті қонақтар, балалар! жаңа жылға арналған мерекеміз аяқталып қалды. Көріп тамашалағандарыңа рахмет. Жаңа жыл құтты болсын, отбастарыңызға тек бақыт пен қуаныш әкелсін!!!

Балабақшамен қоштасу

Ертеңгілік

Музыка ойнайды, екі бала кіреді.

Жаннұр: Балабақша бесігім,

Тағы бір той жасайық!
Ашып мектеп есігін,
Өзіңмен қоштасайық!
Талай қызық той өткіздік,
Бірақ орны бөлекше.
Бақшаменен қоштасатын,
Бүгінгі күн ерекше.

Дильназ: Ана тілін ардақтап,
Ана салтын біз көрдік.
Сурет салып, ән жаттап,
Оқып жазып үйрендік
Сүйген өз ұл, өз қызын
Бөбегім деп аянбай,
Балабақшам өз үйім.
Апай болды анамдай...

Жаннұр: Дильназ, балаларды шақырайық

Екеуі бірге: Балалар келіндер.
(балалар кіреді)

Хор: « Біз мектепке барамыз»

Диас: Аялап, баулып өсірген,
Қателік етсек кешірген.
Оқытып бізді үйреткен,
Көңілге құйған қуаныш.
Бұл кім?

Балалар: Тәрбиеші. (Тәрбиешілер кіреді).

1-тәрбиеші: Көтеріп келіп қолымен
Жетектеп үйге қайтатын.
Сәби еді былдырлап,
Сағынышын айтатын.
Тілі таза бүгінде,
Жүгірмейді бүгінде
Жүгірмейді аптығып,
Жүректері тұр ма әлде
Қоштасатын шақты ұғып.

2- тәрбиеші: Бөбек еді ол рас,
Кіп- кішкентай кешегі.
Бүгін міне, азамат,
Болды бәрі деседі.
Әріп танып, сурет салып,
Жаттықтырды қолдарын.
Мектебіне шығарып сап
Тілейік ақ жолдарын.

Жаннұр: (Сандықшаны беріп) Мен сіздерді жақсы көремін, мына сыйқырлы шкатулканы сіздерге сыйлағалы тұрмын, сіздердің арман тілектеріңіз болса, осы шкатулкаға айтып орындатуға болады.

1- тәрбиеші: Шынымен қызық екен, не істейміз. Ашып көрейік. Шкатулка: Сендердің алғаш балабақшаға келген сәби шақтарыңды көз алдыма елестетіп, көргім келеді.

(сәбилер тақпақ айтып береді)

Жүргізуші: Сәбилік кездерің естеріңе түскен болар, ортаға вокал тобын шақырайық, ән «Тәрбиеші- мұғалім»

Жүргізуші: Енді, биге кезек берейік.

Би: «Қоштасу вальсі»

Таза пәк бала көңілмен қимас жандарға алғыс айтатын кезде таяп қалған секілді, ортаға балаларды шақырайық.

Ерасыл: Меңгеруші апай Рәзия,
Тасыған көңіліңіз дария.
Сіз дархансыз, мейірімді анасыз
Қастерлейтін, қамқоршымыз, данасыз
Ұшыратын жас қанатты қатайтып
Балаларға әрқашанда панасыз
Меңгерушіге мың рахмет!

Бейбарыс: Ұстаздардың ұстазы,
Тәрбиенің ұстасы.
Ырза сізге бәрі де,
Ұмытпаймыз сізді де.
Жибек Физатқызына мың алғыс!

Жүргізуші: Айналайын гүлдерім,
Ақ шуақты күндерім.
Ерекше қызық тілдерің,
Естен кетпес үндерің.

Ортаға вокал тобын шақырайық
«Біз мектепке барамыз» әні.

Әлішер: Арайлы атқан таңдай жылы жүзі,
Сүйсіндірген баршаны әрбір ісі.
Бала үшін еңбек еткен аянбай
Мың алғыс өзіңізге Ақжарқын Бәделқызы!

Индира: Есеп- қисап жүргізетін,
Бақшаға кіріс кіргізетін.
Апайымыз Арайға,
Біз айтамыз мың алғыс!

Дәлел: Витамин жеп қолынан,
Өскен сәби баламыз.
Дәрігер Айгүл, Айжан апайға,

Алғыс айтып барамыз!

Сандықша: Сендер қазақ, орыс тілінде ғана сөйлейсіңдер ме? Әлде басқа тілде де сөйлей аласыңдар ма, соны білгім келеді.

Жүргізуші: Ана тілің арың бұл,
Ұятың боп тұр бетте.
Өзге тілдің бәрін біл,
Өз тіліңді құрметте - дегендей біздің балалар өз тілдерін
құрметтей отырып ағылшын тілінде де ән сала алады.
Ән ағылшын тілінде.

Кезекті құттықтауға берейік.

Әділет: Суға түсіп шомылып,
Бойымызды жаздық біз.
Денемізді тік ұстап,
Сұлу болып өстік біз.
Жазира апай сізге айтамыз мың алғыс!

Нұрбол: Тамылжытып ән салдырып үйреткен,
Мың бұралта белімізді билеткен.
Сазгер апай Ирина Сергеевна сізге де алғыс айтамыз,
Мың қайтара сәби бала жүрекпен!

Камила: Балабақшам бесігім
Қайсын айта берейін
Қабыл алшы гүлімді
Айгүл Сайранқызы сізге сыйлап кетейін!

Жүргізуші: Би билеп, бойымызды сергітіп алайық,
«Көңілді балалар» биі

(Жалқаубек пен Дымбілмес кіреді)

Ойын: «Нешеге оқисың?»

Сандықша: Сендердің болашаққа деген арман- тілектеріңді білгім келеді.

Жүргізуші: Балалар арман- тілектерін ән арқылы жеткізгілері келеді.

Ән: « Қол созсын болашақ »

Жүргізуші: Алдыңдағы балалар,
Мектепке кетіп барады.
Тақпақ айтып тамсанып,
Қимай кетіп барады.

Диана: Ойыншық та, кесе де,
Шанышқы мен тәрелке.
Орындық, шкаф, төсек те,
Бәрі өзі келе ме?
Соның бәрін табатын,
Шаршамайтын күлетін.
Зыр жүгіріп жүретін,
Баян апайға мың алғыс!

Мейраш: Төсек орын тап- таза,
Аппақ жуған сүлгісі.

Гүлмира апай сізге де,
Балалардан мың алғыс!

Руслан: Тәтті тамақ пісіретін,
Айран сүтін ішкізетін.
Татьяна Владимировна, Зинаида Николаевна,
Әсел апай сіздерге де,
Айтамыз біздер мың алғыс!

Жүргізуші: Бүгін қызық, бүгін той,
Біздер үшін біліп қой.
Әнге салып, би билеп,
Жалғастырсын ойды ой.

Би: «Танго»

Ойын: «Оқу құралдарын жинау»

Сандықша: Қызықты әңгіме тыңдап, көңіл көтергім келеді.

Әлішер, Әділет: «Бала тілі бал»

Жүргізуші: Ортаға бишілерімізді шақырайық.

Би: «Нәзік».

Нұрсат: Үлкендердей тап- таза,
Жазамыз бормен тақтаға.
Үлгілі бала боламыз,
Жүретіндей мақтана.

Томирис: Еркетайын әр үйдің,
Бабын тауып сәбидің.
Балапандай өсірген,
Асыл Серікбайқызы, Раушан Тұмарханқызы.
Мәңгі өшпейді есімнен,
Тәрбиешілерге мың алғыс!

Жүргізуші: Балабақшам, қош енді,
Әркез аман бол деймін.
Әкем менен шешемді,
Енді ертіп келмеймін.

Хор: «Қош, балалар бақшасы»

1-тәрбиеші: Қимай сынған ойыншығын,
Деп жылайтын «тастамай».
Қиып сыйлап жап- жаңасын,
Бара жатыр жас бала.
Ұстамайды етектен де,
Өзі жүре алады.
Өйткені, ол азамат боп,
Білім іздеп барады.

2- тәрбиеші: Қош, балалар сәт сапар,
Үлгілі бәрің болыңдар.
Жақсы оқып әрқашан,
Тек бестік алыңдар.

(Ақжолмен жүріп, тілектерін айтып, шарды ұшыру).

Менің Отаным

Тәуелсіздік күні мерекесіне арналған

Мерекелік іс-шара слайдтар көрсетілімімен өтеді.

Музыка әуенімен өлең оқылады (балалар жалаушалармен кіреді)

1–СЛАЙД (Мемлекеттік рәміздер)

Кадр сыртында: Елім менің, тәуелсіз жерім менің,
Күннен алған шуақты өмір дәмін.
Рухы ұлттың өсіпті өлместей боп,
Көк байрағын төбеке көтерген күн.

Орыс тілінде: Путем тернистым мы прошли,
Наш край становится на равных,
С другими странами земли
Среди народов равноправных.

Ағылшын тілінде: Flag of my country
Winds up very high
Happy Independence Day!

«Отан» әні

(Мемлекет жетістіктері)

1-бала Көк туды асқақ көтерген,
Елді мақтан етемін.
Терезесі тең,
Сыйлас,

Алыс, жақын шетелмен.
2 - бала Родина, если сильнее ты
Значит, сильнее мы сами.
Значит, сбудутся наши мечты,
Наши надежды ребячьи.

3- бала Kazakhstan is my Motherland
I like our big land!

3–СЛАЙД *(Дружба народов)*

Музыка ойнайды, балалар әртүрлі ұлттық киімдермен шығады

«Достық» биі

Жүргізуші бала: Орыс көрші батыста,
Көрші емес кемсінер.

Ресей қонағы:	Ортақ тіл тап, табыс та, Ұлы халық қолы ұзын, Білім, өнер соларда. Живет на чудесной планете, Веселый и умный народ. Россия с горячим приветом, К Вам, казахстанцы идет.
Жүргізуші бала:	Исполняют русский танец Қытай көршім тағы бар, Пәлсафалы шығыста. Дос боламыз қашанда, Екі ұлы елменен.
Қытай қонағы:	Китай всем известен великой стеной, Стоят в нем дворцы красоты неземной. Парит там дракон над Китаем, Казахстан дружит с Китаем
Жүргізуші бала:	Исполняют китайский танец Өзбек, Қырғыз, Түркімен, Оңтүстікте көршілес, Ортақ бізде дін, тіл, өң, Бауыр бәрі елшілес.
Өзбек қонағы:	Я живу в Узбекистане, Я люблю свой край родной. Он хорош зимой и летом, Но особенно весной.
Германия қонағы:	Исполняет узбекский танец Пляску немецкую Подарим мы вам. С нами в круг вы становитесь, От души повеселитесь.
Неміс бийі Англия қонағы:	We are modern and fashions To belong to other nations We are people from England We live in the Great land!
Би Украина қонағы:	Как красива, моя Украина Дорогая отчизна моя! Днепр - река моя глубока, С белизной лебедей по краям.
Украин бийі Испания қонағы:	Испания, Испания! Чудесная страна.

Сияет над Испанией
Испанская луна!
А в полдень солнце ясное, испанское горит.
И светит над Испанию, столицей Мадрид!

**Испан биі
Қазақтың
ұлттық
киіміндегі
бала:**

Бар көршіні сыйлаған,
Қазақта бар мықтылық,
Қақ ортасын жайлаған.
Жақсылықты үйреніп,
Жамандықтан жиреніп,
Көршілермен бірлесіп,
Келеміз тең күн кешіп!

**Достық, бақытты
балалық шақ туралы
ән**

Жүргізуші бала:

Қазақ – қонақжай халық, қонақтарын құрметтеп
төрден орын берген.

2-бала

Құрметті қонақтар, Сіздерге жайлы ма?

**Орыс тілді жүргізуші
бала:**

Вам отведены самые почетные места. Ведь мы
живем в Казахстане. А у нас – гостю почет и
уважение!

Жүргізуші бала:

- Балалар, қонақжайлылық, достық туралы
мақал-мәтелдер айтайықшы.

Балалар:

- Қырықтың бірі – Қыдыр.
- Гость в доме, хозяину радость.
- A friend in need is a friend indeed
- Жақсы келсе - құт болар,
Жаман келсе – жұт болар.
- Птица сильна крыльями,
А человек с друзьями.
- Көршісі көпті жау алдмайды,
Досы көпті дау алмайды.

1-жүргізуші бала:

Мы живем в третьем тысячелетии.
Уважая прошлое, вспоминая предков,
Историю края, цепь славных столетий
И беря пример из прошлого нередко.
Книгу истории страны своей открываем перед
вами

2-жүргізуші бала:

Өткенді саралап,
Болашақты болжайын.
Мәртебесін көтеріп,
Тарихымды шолайын.
20 жыл Тәуелсіз еліме
Кітапты парақтап, қарайын.

- 4-СЛАЙД *(Тарих беттері)*
«Алтын адам» хореографиялық композиция
- 5-СЛАЙД
- Бала:** Сазсырнай, қобыз, домбыра,
 Бабалардан қалған мұра.
 Күмбірлеп, сызылып, күй ойнап,
 Ғажайып күй енер, адамның бойына.
(күй орындалады)
- 6-СЛАЙД *(ұлттық нақыштар)*
«Сырмақ» хореографиялық композициясы
Жүргізуші: Біздің болашағымыз - бақытты балалар, білімді жастар.
Бала: Біз ананың - гүліміз,
 Біз ананың – күніміз,
 Балапаны – нұрымыз.
 7-СЛАЙД *(бақытты балалық шақ)*
Кіші топтар **Ән «Ән шашу»**
балалары: *(күн, балапан, гүлдердің киіміндеге)*
- 8-СЛАЙД *(Қазақстан космосы мен космонавтары туралы)*
Бала: Көргенде зеңгір көк биіктен,
 Туған жер, сен неткен сүйікті ең!
 Қараймыз әлемге біз бүгін
 Асқардай еңселі иықпен
 Байқоңыр – елімнің мақтаны,
 Сырласар көктегі жұлдызбен.
- Бала:** Байконур – это символ сверх мощи страны!
 Байконур - это верные долгу сыны!
 Байконур – дерзость космических вех!
 Байконур – это мир, сохраненный для всех!
- «Болашақтың космонавтары»**
хореографиялық композиция
(Азиада тарихынан)
 9-СЛАЙД **«Азиада» әнұраны тыңдалады**
- Жүргізуші:** Впервые Казахстан получил – право на проведение 7 зимних игр! Азиада – 2011 г. в которой участвовали 30 стран. Соревнования

проведены по 11 зимним видам спорта. Встречайте будущих олимпийцев Казахстана!

Спортивно-хореографический этюд «Мы будущие олимпийцы»

Песня «Балауса» (даярлық тобы вокал)

(Қазақстан өнері)

10-СЛАЙД
Жүргізуші:

Қазіргі таңда еліміздің жастары өткен ғасырда өмір сүрген ұстаздарының жолын қуып, мәдениет деңгейін жылдан-жылға көтеруде. Түрлі оркестрлеріміз, балет труппалары, әртүрлі жанрдағы суретшілеріміз ҚР –ның мәртебесін, әлем халықтарының алдында беделін көтеруде.

«Классика» хореографиялық композиция

Ән «Неополитан әні»

(Елордамыздың жаңа архитектурасы)

11-СЛАЙД
Жүргізуші:

Міне, Тәуелсіз Қазақстанымыздың тарих кітабының ең басты бетіне де келіп жеттік. Бұл әлемге әйгілі – жаңа Астана, жаңа елорда,

Сарыарқа маржаны

Бала:

Сарыарқа төсі,

Сән беріп Есілге.

Жас қала – Бас қала,

Астана өсуде

Елбасы тілегі

Елімнің жүрегі

Жасанған елорда

Туған жер тірегі.

Бала:

Astana is a nese

Astana is a fine

Astana is a bright

The future is very light

Бала:

Как прекрасна столица казахская!

Ее скверы, фонтаны, сады

Солнце светит особенно ласково

Дружным жителям Астаны!

Ән «Астана»

Жүргізуші:

Қазақ жері мен үшін – дархан дала,

Алматы мен Астанадай – әсем қала.

Алтын адам – Алматыда тұрған дара,

Бәйтерек қой – Астанада зәулім жолға!

Егемендік мен үшін – ата-ана,

Күлкүлері сыңғырлаған – бақша, бала.

Ұлттық киім киген ер және әйел адам шаңырақ

*алып шығады. Ұлттық киімдегі балалар шаңырақ ленталарын ұстап, шеңбер бойымен тұрады. Қалған қатысушылар жартылай шеңбер құрып, **Отан туралы әнді** орындайды.*

(Авторлары: Костенко М.О., Грохольская О.И.)

Тақырыбы: «Шахматтар әлеміндегі Жаңа жыл!»

Астана қаласы № 37 балабақша

Ән- күй жетекшісі: Шә И. С.

Өткізген тәрбиеші: Тажикенова Б. Б.

Балалар шымылдықтың сыртында колдарына қонырау ұстап отырады.

Дауыс: Тыңдаңыздар! Тыңдаңыздар! Тыңдаңыздар!

Таңырқанып тұрмаңыздар.

Мерекелік кешімізге

Шақырамыз Шахматтар әлеміне!

Кіру шегіртке скрипкада ойнайды:

Шегіртке сөзі: О, жарандар, қараңдар

Естімеген естіңіздер,

Көрмегендер көріңіздер

Тыңдамағандар тыңдаңыздар

Қызықтаңдар, сайрандаңдар,

Келді, міне, сағындырып далама

Келді, міне, Жаңа жыл аппақ болып

Ән салып, жұмбақ болып, тақпақ болып

Кәне, кәне келіңіздер

Бір би салып беріңіздер!

Маскарадым басталды,

Би билеңдер, ән салып

Мейрамдаңдар, сайрандаңдар

Жаңа жылды қарсы алып

Сахнаның пердесі ашылады, балалар қонырау сыңғырымен билейді.

Шыршаның алдына жарты шеңберге болып тұрады.

Жүргізуші сөзі Шахмат ханшайымы:

Жаңа жыл еңселеніп еніп тұр,

Жаңа үмітпен, жақсылықпен келіп тұр!

Ойындағы бар мейірім, қуанышын

Балдырғандар, өздеріңе беріп тұр!

1-бала:

Қош келдіңіз бүгінгі Жаңа Жыл кешімізге

Жаңа табыс тілейік ісімізге

Келе жатқан Жаңа жыл құт әкелсін.

Мына отырған барша жан бәрімізге

2-бала:

Кел, Жаңа Жыл! Төрле – төрле жеріме,

Құт – береке боп келгейсің еліме!

Үміт артып армандарға аяулы,

Шаттығыңа бөлегейсің мені де.

3-бала:

Ей, Жаңа Жыл! Жаңа бақыт, ырысым,

Жақсылықтың жаршысы да нұрысың.

Адамдардың асқақтаған арманы,

Ақындардың таусылмайтын жырысың.

Қуанышпен келді той боп Жаңа Жыл

Құтты болсын, жаңа бақыт, достарым!

Жаңа жылдарыңыз құтты болсын

Балалар ән айтуға тұрады

Ән «Жаңа жыл» өлеңін жазған Е.Елубай, ән.жазған Қ.Шілдебаев

Балалар отырады.

Жүргізуші сөзі: Бүгін қандай керемет күн, балалар Аяз Атаны қарсы алуға дайынсыңдарма?

Балалар: Ия, дайынбыз!

Жүргізуші сөзі: Кәне менде сендермен

Тұрайыншы шеңберге

Көңілді әнді бастайық

Қуыршақ биді билеп тастайық!

«Қуыршақ» биі. Сиықырлы әуен ойналады, қуыршақтар қатып тұрады.

Жүргізуші сөзі: Не болды? Не істеміз? Аида сен мені естимсің?

Карабас-Барабастың даусы шығады: ХА-ХА-ХА! Карабас- Барабас кіреді.

Карабас-Барабас сөзі: Менсіз мереке тойлап жатырсыңдар! Менің қуыршақтарым!

Жүргізуші сөзі: Сәлемітсіз бе Карабас барабас!

Карабас- Барабас сөзі: Сәлем! Сәлем Шахмат ханшайымы! Маған кедергі жасама!

Жүргізуші сөзі: Бүгін біздің мереке! Балалар мерекеге дайындалды! Біздің балалар сізге тақпақтар айтып береді:

Карабас-Барабас сөзі: Білемін, білемін менің қуыршақтарым әрқашанда дайын. Қуыршақтарым дайындалыңдар! (Қуыршақтар отырады). Мына көрермендер дайынба? (қолымен көрсетеді). Алтын мани мани бар ма? Шығарыңдар!!!

Ата -ана сөзі: Иә, дайын! Міне көңілді биі!

«Көңілді би» ата-аналар билейді орында отырып.

Карабас-Барабас сөзі: Би жақсы, ал менің алтын монета қайда?

Жүргізуші сөзі: Қазір балалар алтын монета салынған қалта береді.

Ойын балармен ата-аналар: «Алтын монета жинау»

Карабас-Барабас сөзі: Иә! Иә! Жарайсыңдар! Қайда сендердің тақпақтарын?

1-бала: Даламызға, қаламызға
Жаңа жыл кіріп келеді.
Қартыңызға, балаңызға
Жалынды сәлем береді.

2-бала: Аспан жерге төгеді,
Ақ күмісін уыстап.
Жаңа жыл келеді,
Бізге қарай жылыстап.

3-бала: Жүзімізде күлкі ойнап,
Қанаттанды жанымыз.
Жаңа жылды біз тойлап,
Шаттанамыз бәріміз.

4-бала: Көрсін біздей балғынды,
Көңілденсін ол енді.
Шарықтайық ән-жырды,
Шарықтайық өлеңді.

Вокал тобы әні: «Ару жаңа жыл» өлеңін жазған **И. Сапарбай, ән жазған А.Тоқсанбаев**

Карабас-Барабас сөзі: О-О-О! Қандай керемет, мен қуаныштымын! Жарайды, мерекені жалғастыра беріңдер! Эй менің Арлекиноларым көрермендердің көңілін көтеріңдер! (Карабас-Барабас қуанышты көңіл күймен кетеді).

Жүргізуші сөзі:

Ой, жараңдар, жараңдар!
Қызықтаңдар, қараңдар,
Келді бізге қонаққа
Көңілді Арлекинолар!

«Арлекино» биі.

Жүргізуші сөзі:

1-бала: Аппақ бүгін қыр далам,
Ақ дастархан жайғандай,
Халық біткен қарбалаң,
Қонақ күтіп жатқандай.

2-бала: Көңілде көп қуаныш,
Әр көңілде жақсылық.
Кетер жылға мың алғыс
Әкелген көп жақсылық.

Музыка ойнайды, мысық Базилио және түлкі Алиса кіреді.

Түлкі Алиса: Сен ақымаққа айтым ғой: Аяз атаны тауып, одан сыйлық алып. Оны сатып Бай боламыз!

Мысық Базилио: Алисажан біз ол сыйлықты өзімізге қалдырайық.

Түлкі Алиса: Ей, Базилио, ақымақ маған жаңа әдемі тон керек! (Жан -жағына қарап балаларды көреді.) Ой, сәлемітсіз бе менің ботақандарым! Аяз- ата сендерге сыйлық әкелдеме? (балалар дейді: Жоқ!)

Мысық Базилио: Ой, тұра келдік, бізгеде сыйлық бар шығар! (сыбырласып)

Жүргізуші сөзі: Сәлемітсіз бе мысық Базилио және түлкі Алиса! Не деп сыбырласып жатсындар?

Түлкі Алиса: Біз сіздерге мерекеге келдік.

Мысық Базилио: Әкелдік үлкен күшті сыйлық. (үлкен шахмат тақтасы)

Жүргізуші сөзі: Рахмет

Кел, достарым, тұрмайық,
Шахматар биін, билеп берейік.

«Шахматар» биі

Мысық Базилио: Менің қара шахматарым жеңеді!

Түлкі Алиса: Неге сенікі жеңеді! Менің Ақ шахматарым жеңеді!

Мысық Базилио мен түлкі Алиса сөзге таласады.

Жүргізуші сөзі: Тоқтаңдар, бүгін мереке, ойын ойнасақ қалай болады.

Ойын: «Сиқырлы шахматар»

Түлкі Алиса: Базилио сен ақмақсың, ақмақболып қаласын. Менің Ақ шахматарым жеңді!

Мысық Базилио: Алиса сен режемеші маған. Қайда менің сыйлығым?

Түлкі Алиса: Міне саған сыйлық! (қар лақтырады, шам сөнеді)

Мысық Базилио және түлкі Алиса кетеді

Жүргізуші сөзі: Балалар, не істейміз?

Светлячок: Шахмат ханшайымы біз саған көмектесеміз!

«Светлячок» биі, биден киін шам жағады

Жүргізуші сөзі: Рахмет сендерге! Мен сендерге жұмбақ жасырғым келіп тұр, шешіп беріңдерші.

Аппақ тонға оранып,
Базарлықты мол алып,
Жаңа жылда біздерге
Кім келеді сағынып?

Балалар: Аяз Ата! Аяз Ата! Аяз Ата!

Жүргізуші сөзі: Дұрыс, ендеше бәріміз бірге бүгінгі шырша тойына Аяз Атаны шақырайық. Жаңа жылды бізбен бірге қарсы алсын.

Балалар қосылып Аяз Атаны шақырады.

Музыка ойналады, залға Аяз Ата мен Ақшақар кіреді.

Аяз Ата. Ау, амансың ба, ұлдарым?

Амансың ба, қыздарым?
Қандай жарқын жүздерің,
Қандай әсем жырларың.
Асулармен алысқан,
Асау желмен жарысқан,
Аталарың сендерге
Шаршап келді-ау алыстан.
Өздеріңе оралдым,
Бар сыйлығым – жоралғым.

Керемет бір ән тыңдап
Келіп тұр-ау дем алғым.

Ақшақар: Сәлеметсіңдер ме, балалар! Сәлеметсіздер ме, қонақтар!
Сәлеметсіздер ме Шахмат ханшайымы кележатқан Жаңа жыл баршамызға
құтты болсын! Аяз Ата, қарашы, балалардың шыршалары бір түрлі көңілсіз
болып тұр.

Аяз Ата сөзі: Иә, бұл дұрыс емес, шамдарын жағу керек. Қазір мен бәрін
реттеймін.

Шырша, шырша,
Қуаныш жалпыға.
Сүйікті шыршамыз,
Жарқыра, жарқыра!

Шырша шамдары жанады.

Жүргізуші сөзі: Кел, балалар, тұрмайық,
Ойнап, билеп берейік.
Аяз Ата қуансын,
Әнді салып берейік.

Ән «Аяз Ата»

Жүргізуші сөзі: Аяз Ата, Ақшақар сіздерге арналған өлең тақпақтары бар.
Балалар ағылшын тілінде ән салып тақпақ айтады.

Аяз Ата сөзі: Балалар, рахмет сендерге! Аяз Атамен ойын ойнағыларың келе
ме?

Ойын: «Сикырлы қар»

Жүргізуші сөзі: Жаңа жылда жаңаша
Болсын қызық тамаша,
Билеп, ән сап атамызды
Қуантайық балаша!

1-бала: Жаңа жылды қарсы алдың
Мініп алып күймеге,
Мен де бүгін ән салдым
Араластым биге де

Вокал тобы әні:

**«Құтты болсын жаңа жыл» өлеңін жазған И. Сапарбай, әнін жазған
А.Тоқсанбаев**

Жүргізуші сөзі: Аяз ата, Ақшақар рахмет сіздерге!

2-бала:

Кел, төрлет, Жаңа жылым, құтты жылым,
Өзіңді бүкіл елім күтті бүгін
Қарсы алдық, сені еселі еңбекпенен
Жарқырап, өне алдымнан шықты күнім

3-бала:

Мен саған әнім менен гүл өрейін
Осы сәт кімге бақыт тілеймін.
Халқымның амандығы саулығы үшін

Көңілді бір көтеріп жіберейін.
Бәріңізге бақыт кілтін сыйлаймыз

«Маскарад» биі

Ақшақар: Ата, менімше, балалар өте жақсы дайындалыпты

Аяз Ата: Тамаша! Өте тамаша! Жарайсыңдар, балалар, көріп тұрмын, Жаңа жылды, мені және Ақшақарымды қарсы алуға жақсы әзірленіпсіңдер. Білемін, сендер менен сыйлықтарды күтудесіндер, ендеше, балалар, айтындаршы, жаңадан келе жатқан қай жылы болады? Дұрыс- Жылқы жылы! Онда ортамызға менің көмекшімді – Жаңа жылды шақырайық!

Залға Жылқы боп киінген бала сыйлық салынған шананы сүйретіп кіреді.

Жылқы сөзі:

Жаңа жыл білім нұрын шашып тұр,
Намыс, жігер, бақыт гүлін ашып тұр.
Адамзаттың армандары асқақтап,
Тебіреніп от сезімі тасып тұр.
Ел байлығын, жер байлығын сақтаймыз.
Бабалардың аманатын ақтаймыз.
Қазақстан мәртебесін көтеріп,
Адалдықты, алғырлықты жақтаймыз.

Жүргізуші сөзі:

Жаңа жыл, жаңа бақыт, жаңа жыр,
Ізгілік, бірлік дәнін ортаға ысыр.
Құт болып, береке бер халқымызға
Мерейін, мәртебесін биікке асыр.

ҚОРЫТЫНДЫ

Балабақшадағы кез келген мейрам балалардың есінде ұзаққа дейін қалады, сондықтан осы шараларды ұйымдастыруға барынша жауапкершілікпен қарау қажет. Әрбір өзінің қадамын және әрбір әрекетін уақытпен жоспарлап, есептеу керек, жоспардан тыс жағдай болып қалуын ескеру де қажет. Бала сөзін ұмытып қалуы мүмкін, кейбіреулері билегісі келмей қалар, біреулері еркелеуі мүмкін, мұндай жағдайлар үнемі орын алып тұрады, ал тәжірибелі педагог әрқашан ерке балалардың тыныштандыруға және ортақ мейрамға қайта қатысуға мүмкіндік табады.

Балабақшадағы бітіру кешіне, ойын-сауық мерекесіне немесе жаңа жылдық ертеңгілікке дайындықтың көптеген ұқсастықтары бар, олар өз кезегінде осы үдерісті жеңілдетеді. Өткізу уақытымен және балабақшадағы шаралардың маңызы бойынша әртүрлі сценарийлерді жинақтап, келешекте қолдануға болады. Ертеңгілікке едәуір әсер ететін қарапайым көптеген ұсақ-түйектер бар. Мәселен, балаларға костюм кидіру үдерісі. Егер алдын ала қай ертеңгілікке қатысатын балаларға киім кидіруге көмектесе алатын ата-аналарды айқындап алмаса, қолайсыз жағдайлар (балалардың көбісі костюмдерін шатасуы) туындауы мүмкін.

ӘДЕБИЕТ

1. *Божович Л. И.* Личность и её формирование в детском возрасте. — М., 1968.
2. *Ибука М.* После трёх уже поздно. — М., 1992.
3. *Ветлугина Н. А., Кенеман А. В.* Теория и методика музыкального воспитания в детском саду. — М., 1983.
4. Методика музыкального воспитания в детском саду / Под ред. Н. А. Ветлугиной. — М., 1989.
5. *Радынова О. П. и др.* Музыкальное воспитание дошкольников. — М., 1998.
6. Самостоятельная художественная деятельность дошкольников / Под ред. Н. А. Ветлугиной. — М., 1980.
7. *Семенова Т. С., Лукашевич Т. П.* Формирование творческой инициативы у дошкольников в деятельности // Новые исследования в психологии. — М., 1984. — № 2
8. *Цукерман Г. А., Елизарова Н. В.* О детской самостоятельности // Вопросы психологии. — М., 1990. — № 6.
9. *Березовчук Л.* Музыка и мы. Самоучитель элементарной теории музыки. — М., 1996.
10. *Васина-Гроссман В.* Первая книжка о музыке. — М., 1976.
11. *Викторов В.* Наталия Сац и Детский музыкальный театр. — М., 1993.
12. *Гаккель Л.* Исполнителю, педагогу, слушателю. — Л., 1988.
13. *Гаккель Л.* Я не боюсь, я музыкант. — М., 1993.
14. *Галеев Б.* Содружество чувств и синтез искусств. — М., 1982.
15. *Ершова А.* Искусство в жизни детей. — М., 1994.
16. *Кац Б.* Времена—люди—музыка. — Л., 1988.
17. *Кленов А.* Там, где музыка живет. — М., 1994.
18. *Кленов А.* Симфония с сюрпризом (Юному любителю музыки). — Л., 1975.
19. Книга о музыке / Сост. О. Очаковская. — М., 1971.
20. *Королева Е.* Музыка в стихах и картинках. — М., 1994.
21. *Левашова Г.* Музыка и музыканты. — Л., 1969.
22. Музыкальный энциклопедический словарь / Под ред. Д. В. Кельдыша. — М., 1991
23. *Осовицкая З., Казаринова А.* В мире музыки. — М; 1996.

МАЗМҰНЫ

Кіріспе.....	3
Жалпы ережелер	4
Мектепке дейінгі ұйымдардың музыка жетекшілерінің педагогикалық үдерісті ұйымдастыруы және олардың ерекшеліктері	6
Ересек жастағы балаларды би мен музыкаға оқытуда мектепке дейінгі ұйымдардың музыка жетекшілерінің іс-әрекетін жоспарлау және ұйымдастырудың заманауи әдістері мен нысандары.....	9
Мектепке дейінгі ересек жастағы балаларға арналған сценарийлер.....	15
Қорытынды	47
Әдебиет	48